

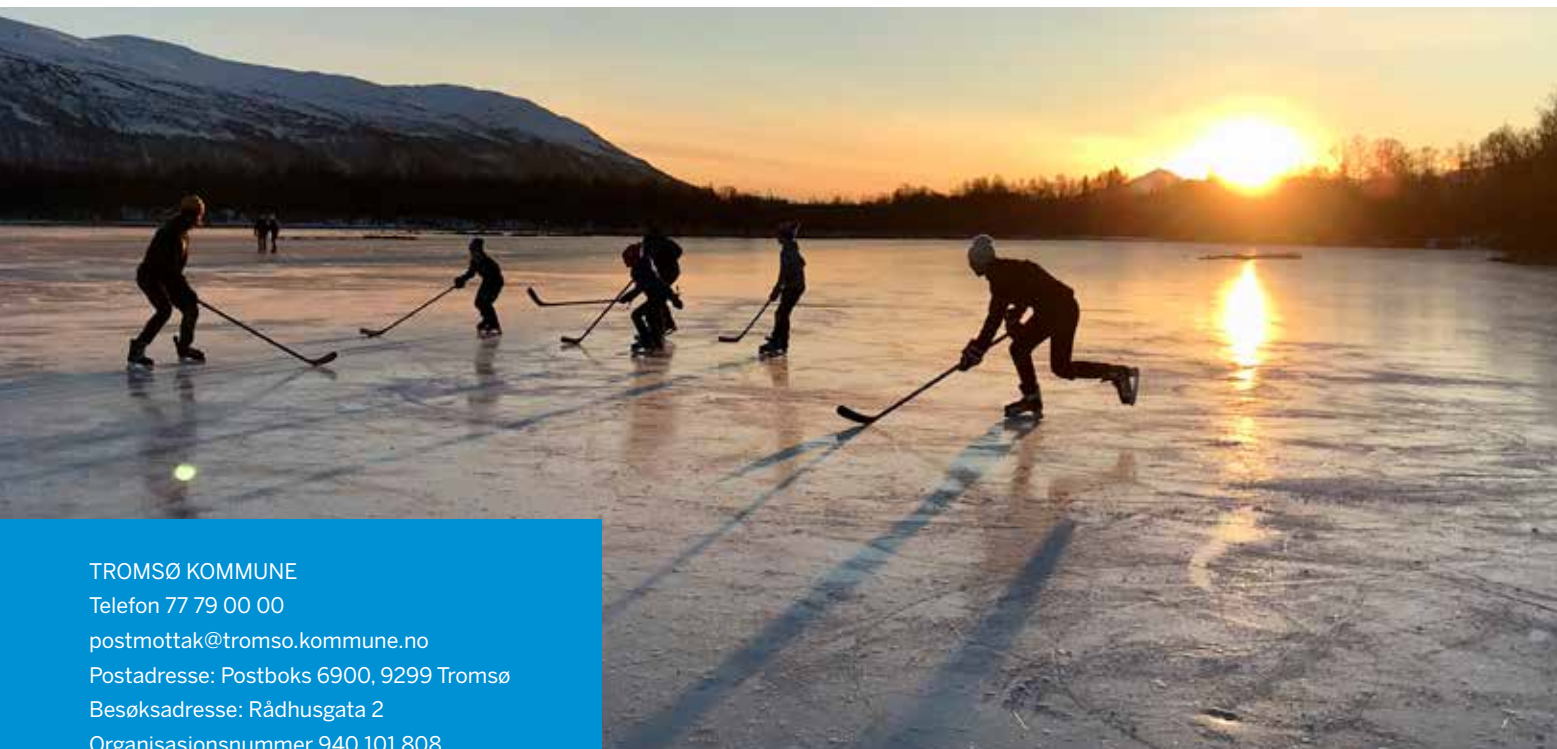
Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2018-2021

Oktober 2018

Sammen for et varmt
og livskraftig Tromsø

Tromsø – en ekstremt sporty by!

TROMSØ KOMMUNE

Telefon 77 79 00 00

postmottak@tromso.kommune.no

Postadresse: Postboks 6900, 9299 Tromsø

Besøksadresse: Rådhusgata 2

Organisasjonsnummer 940 101 808

Innhold

Forord	4
1. INNLEDNING	6
1.1 Formål med planen	8
1.2 Føringer for planarbeidet	9
1.3 Planprosessen	10
1.4 Prioritering anlegg	11
1.5 Spillemidler i perioden 2014 - 2017	13
2. VISJON, MÅLSETTINGER OG STRATEGIER	14
2.1 Visjon	14
2.2 Hovedmål	16
2.3 Delmål	16
2.4 Strategier	17
3. ANLEGGSTATUS BYDELENE	18
3.1 Innledning	18
3.2 Tromsøya sør	20
3.3 Tromsøya nord	21
3.4 Fastlandet	22
3.5 Kvaløya	23
4. IDRETT	24
4.1 Arrangementsbyen Tromsø	24
4.2 Idrettsbyen Tromsø	26
4.3 Templarheimen idrettspark	27
4.4 Tromsøbadet	28
4.5 Ski- og skiskytteranlegg	29
4.6 Tromsø Alpinpark	30
4.7 Mandelaparken	31
4.8 Kunstisen	31
4.9 Skytebane	31
4.10 Medlemsoversikt	31
5. FRILUFTSLIV	32
5.1 Aktivitetsanlegg i bydelene	34
5.2 Informasjon	36
5.3 Toaletter og søppelhåndtering	37
5.4 Utfartsparkering	37
5.5 Merking, klopping, kanalisering	38
5.6 Naturlig mørke steder	39
5.7 Verdikartlegging	40
5.8 Universell utforming	40
5.9 Friluftsskoler i vinterferie og høstferie	41
5.10 Turkartpakke med turkart for hele kommunen	42
5.11 Kartlegge skoler og barnehagers uteområder	43
5.12 Ti på hjul	44
5.13 Sikring av nye friluftsområder	45
5.14 Friluftsansjonene – medlemsoversikt	45
6. FREMTIDIGE UTFORDRINGER	46
6.1 Arealplanlegging	46
6.2 Eldrebølgen	48
6.3 Toppidrettens kår	49
6.4 Manglende kapasitet	50
6.5 Økt inaktivitet	52
6.6 Inkludering	54
7. HANDLINGSPROGRAM 2018-2021	56
7.1 Ordinære anlegg	56
7.2 Nærmiljøanlegg	59
Begrepsavklaringer	60
Vedlegg	62
Kart	64

Frivilligheten er Tromsøs sterke livsnerve

Idrett og friluftsliv er uvurderlig viktig for veldig mange Tromsøværingene. Byen og omlandet har utallige lag og foreninger som driver organisert idrett for barn og unge, voksne og eldre. Vår unike og tilgjengelige natur gir folk mulighet til å være aktive ute i frisk luft, i alle livsfasene.

En av Tromsø kommunes viktigste målsetninger er at alle barn og unge i Tromsø kommune skal ha mulighet til å delta på minst én fritidsaktivitet.

Organisert idrett og friluftsliv drives av frivilligheten i Tromsø. Det betyr at kommunen er avhengig av et sterkt og godt samarbeid med det rike organisasjonslivet, når vi skal realisere målene og tiltakene i denne planen. Derfor ønsker vi å forsterke samarbeidet vi har med idrettsrådet, organisasjoner, lag og foreninger. Ingen kan gjøre alt alene, men sammen lager vi gull i den fantastiske byen vi lever i.

Når denne planen vedtas, er Tromsø i ferd med å slutføre byggingen av nytt spektakulært badeanlegg, med 50 meters svømmebasseng og Nord-Norges største klatrehall. Vi har fått ny turnhall, og ny stor stadion ved TUIL arena, og i Ersfjordbotn har barn og unge fått verdens nordligste skatepark. Vi har bygd Charlottenlund friluftspark, og er i startfasen av det samme for Tromsdalen. Kvaløya har utviklet og etablert et fantastisk skistadion og skiløype, som inkluderer rulleskiløype.

Men vi må jobbe videre, og samhandling mellom kommunen, idrettslag, foreninger og ildsjelene, vil bli avgjørende for vår suksess i årene fremover. For Tromsø trenger flere hallflater, nærmiljøanlegg i bydelene, kunstisbane, ny stor arena, merkede stier og sikring av nye friluftsområder, utfartsparkeringer og mye mye mer. Sammen er vi ansvarlige for at både breddeidretten og toppidretten har gode vilkår i Tromsø. Det krever et felles engasjement og vilje fra alle. Denne planen er en viktig brikke.

Kristin Røymo
Ordfører

1. Innledning

Idrett og friluftsliv spiller en stor rolle i livet til svært mange. Og målet er å få enda flere opp av sofaen og i aktivitet, om det så er i form av å gå i Tromsømarka, løpe etter en ball med venner eller delta i Midnight Sun Marathon. Undersøkelser viser at mange inaktive personer vil gjøre noe med livssituasjonen sin, og derfor må forholdene legges til rette for at flere kommer seg i aktivitet. Det finnes mange alternativer til det å være medlem av et idrettslag og delta i organisert idrett. Et mangfold av aktiviteter, som også inkluderer lavterskeltilbud, er helt avgjørende for å øke andelen aktive i samfunnet.

Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv rulleres hvert fjerde år og skal ha fokus på prioriteringene som gjøres rundt bygging av idretts- og friluftslivsanlegg, og som igjen legger grunnlaget for spilmiddelsøknader de neste fire årene. Den store satsingen blir også denne perioden det nye folkebadet med 50-metersbasseng på Templarheimen, som blir det første av flere byggesteg i en samlokalisering av anlegg idretten har behov for. I tråd med dette er Tromsø turnhall klar til åpning våren 2018.

Tromsø idrettsråd har de ti siste årene jobbet systematisk med å sikre utvikling av nye og moderne idrettsanlegg for Tromsø-idretten. I samarbeid med Tromsø kommune har de jobbet med et forprosjekt rundt Tromsø spektrum. De har nå presentert et multifunksjonelt anlegg på Templarheimen med seks håndballflater og en egen friidrettshall egnet til både trening, konkurranse og arrangement. En slik hall vil bidra til å redusere den manglende hallkapasiteten i Tromsø. Idretten har selv kommet frem til at et slikt anlegg bør prioriteres høyt i den kommende perioden.

1. Innledning

I arealplanleggingen blir prioriteringen av idretts- og friluftsmål helt avgjørende for å få bedre folkehelse, skape mer bolyst og gjøre byen mer attraktiv, og det er derfor viktig at denne planen kommer med gode innspill til fremtidig planlegging av byens arealbruk.

Å legge til rette for en bedre folkehelse er en av de viktigste oppgavene samfunnet har, og det må stakes ut en kurs for hvordan flest mulig får tilgang til tilbud som bedrer deres livssituasjon.

Her er blant annet Tromsømarka-prosjektet blitt en sterk bidragsyter og mange av de tiltakene bør videreføres til andre steder i kommunen. Tilrettelegging av aktiviteter i bydeler hvor folk bor er derfor et viktig perspektiv.

Tromsø kommune fikk mange gode innspill da lag, foreninger og klubber ble invitert til å komme med sine behov i forbindelse med planen. Samtidig er det veldig mange som bruker naturen for å være aktiv, og friluftsliv er derfor en naturlig og viktig del av denne planen.

1.1 Formål med planen

KOMMUNEDELPLANEN SKAL BLANT ANNET BIDRA TIL Å:

- Gjennomføre en målstyrt utbygging av anlegg og tilrettelegging av områder for idrett og friluftsliv.
- Gi et grunnlag og bakgrunnsdokumentasjon for søknader om spillemidler til nærmiljø-, idretts- og friluftslivsanlegg.
- Sikre arealer for lek, friluftsliv og idrett i alle bydeler.
- Sette fokus på idretten og kommunens ønskede utvikling innenfor feltet.
- Bedre mulighetene for finansiering av anlegg, aktivitet og arealer.
- Sette fokus på kommunens eget ansvar for funksjonell og riktig areal- og anleggsutnyttelse.
- Sikre at allemannsretten ivaretas.
- Påpeke fremtidige behov og utfordringer.
- Bidra til økt aktivitet, bedre folkehelse, økt bolyst og en mer attraktiv by.

1.2 Føringer for planarbeidet

SENTRALE FØRINGER

Statens politikk er nedfelt gjennom tre departement. Kulturdepartement har ansvar for politikkutforming på idretts området, Miljøverndepartementet for friluftspolitikken og Helse- og omsorgsdepartementet for helsefremmede og forebyggende arbeid. Oversikt over dokumentene som planen bygger på finnes i vedlegg 1.

REGIONALE FØRINGER

Troms fylkes regionale plan for idrett og fysisk aktivitet for den kommende perioden er under utarbeidelse. Det er derfor ikke referert til noen regionale føringer i denne planen. Fire utviklings områder er klare og de er: Idretten i Troms, arrangement, kompetanse og anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. For øvrig viser vi til «Anleggsplan for Troms idrettskrets» fra 2016 og Troms idrettskrets dokumenter vedrørende anleggsutvikling. Det vises også til Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfiske 2016-2027.

LOKALE FØRINGER

De lokale føringene er blant annet basert på kommuneplanens samfunnsdel 2015-2026, kommuneplanens arealdel 2017-2026, kommuneplanstrategi 2016-2019, økonomiplan 2018-2021 og Tromsø kommunes arrangementsstrategi vedtatt i desember 2017. I tillegg er også levekårsundersøkelsen fra 2012 og folkehelseoversikten fra 2016 brukt i planarbeidet.

1.3 Planprosessen

I 2013 ble eksisterende plan utarbeidet. Det ble gjennomført en omfattende planprosess med deltagelse og innspill fra ulike organisasjoner som ble berørt av planen. Med bakgrunn i kommunens visjon for utarbeidelse av idrett- og friluftsanlegg, ble det satt opp hovedmål, delmål og strategiske føringer. Basert på dette og på innspill fra organisasjonene, ble det vedtatt et handlingsprogram for utbygging av idrett- og friluftsanlegg i perioden.

Handlingsprogrammet skal gi føringer om prioritering av spillemidler og andre offentlige midler. 15 av prosjektene som var høyest prioritert i handlingsprogrammet i forrige periode ble gjennomført. De største var Krafthallen med idrettshall og flere aktivitetssaler ved universitetet og Tromsø Turnhall på Templarheimen. De øvrige var små og mindre kostnadskrevende anlegg.

Flere av de store og kostnadskrevende anleggene som også lå i handlingsprogrammet er fortsatt ikke ferdigstilt. Dette gjelder Tromsøbadet med klatrehall, TUIL Arena II, normalhall på Storelva, fotballhall på Bjerkaker og ski- og skiskytteranlegg på Tromsøya. Disse vil videreføres inn i handlingsprogrammet for 2018 -2021. Dette gjør at ovennevnte anlegg vil legge beslag på store deler av spillemidlene til Tromsø kommune den neste perioden, og det vil være lite rom for nye store anlegg.

Administrasjonssjefen har derfor valgt å forenkle planprosessen ved å beholde deler av teksten fra forrige plan, med nødvendige justeringer av faktaopplysninger, tall og tidspunkter, mens handlingsprogrammet er revidert for perioden 2018 – 2021.

Arbeidet med teksten er gjort administrativt i Avdeling for Kultur og Idrett med bidrag fra Avdeling for bymiljø og Ishavskystens friluftsråd. Forslag til prioritering av prosjektene i handlingsprogrammet er gjort i samarbeid med Tromsø Idrettsråd.

Planen ble lagt ut på offentlig ettersyn i perioden 19.06 - 31.08.2018 og det kom inn 16 merknader.

1949

DET ALLER FØRSTE NM SOM BLE ARRANGERT I TROMSØ VAR FOR JUNIOR B I TURN. DET SKJEDDE I 1949. 14 ÅR SENERE KOM ENDELIG DET FØRSTE SENIOR-NM TIL BYEN DA DET I JUNI 1963 BLE HOLDT NORGES-MESTERSKAP I LANDEVEISLØP OVER 25 KILOMETER.

1.4 Prioritering anlegg

Illustrasjon: Asplan Viak

I kommende periode er det seks anlegg som vil få høy prioritet. Disse anleggene vil også ha mulighet til å få kommunale tilskudd.

Tromsøbadet, Templarheimen

Klatreanlegg i Tromsøbadet, Templarheimen

Ny ski- og skiskytterstadion, Templarheimen

TUIL Arena II, Tromsdalen

Normalhall, Storelva

Bjerkakerhallen

Tromsø spektrum

I forrige stortingsmelding ble blant annet flerbukshaller, fotballanlegg, turstier, svømmebasseng og isflater fremhevet. I tråd med dette har det de siste årene vært satset mye på fotballbaner, nærmiljøanlegg og turstier i Tromsø. I tillegg prioriteres de anleggene som stod på prioritert plass i forrige plan, men som ikke er påbegynt pt.

I stortingsmelding nummer 26 fra 2011-2012 har Kulturdepartementet lagt føringer for hva de mener bør prioriteres i årene som kommer:

BRUKSPOTENSIAL

– særlig blant barn og ungdom, men også for egenorganisert aktivitet for alle aldersgrupper.

ANLEGG MED LAV DEKNINGSGRAD

Med dette menes anlegg med stort eller middels stort brukspotensial som det finnes relativt få av på landbasis.

FLERBRUKSMULIGHETER

Det vil si anlegg som enten kan benyttes av ulike idretter og aktiviteter og/eller kan benyttes av andre grupper, eksempelvis skoler, på tidspunkt hvor idretten eller andre primære brukergrupper ikke benytter anlegget.

MANGFOLDET I AKTIVITETSTILBUDET

Gjennom anleggsutbyggingen skal det stimuleres til et mangfoldig aktivitetstilbud for befolkningen.

EGENORGANISERT AKTIVITET

Tilskudd til anlegg for egenorganisert aktivitet gjennom «Tilskuddsordning for nyskapende aktivitetsarenaer» på 100 millioner kroner.

Spillemidler er en viktig finansieringskilde i forbindelse med bygging av idretts- og friluftsanlegg. Det prioriterte handlingsprogrammet i planen er et viktig styringsverktøy ved den årlige fordelingen av spillemidlene i Tromsø.

1.5 Spillemidler i perioden 2014 - 2017

I perioden 2014 – 2017 ble det bevilget totalt 65,8 millioner kroner i spillemidler til anlegg i Tromsø kommune, både ordinære idrettsanlegg og nærmiljøanlegg. Dette er mer enn dobling av det beløpet som ble bevilget i perioden 2010 – 2013. Årsaken er at i 2016 og 2017 ble det godkjent søknader på flere av de store anleggene som nå er igangsatt eller er i en oppstartsfase.

Tromsøbadet, Tromsø Turnhall, TUIL Arena II er blant disse. Turnhallen er ferdigstilt og har fått sine tilskudd av spillemidlene i løpet 2017, mens Tromsøbadet og TUIL Arena II videre føres inn denne planperioden. Totalt ble det bevilget midler til 32 ordinære anlegg. Blant disse var Kraft II, idrettshaller ved universitetet, kunstgress ved Reinen, TUIL, Hamna og Fløyabanen, klubbhus på Ersfjordeidet og turveier på Tromsøya og Kvaløysletta. Av 16 nærmiljøanlegg ble det gitt tilskudd til turløyper i Kroken, Breivikeidet, Sandvika og Kraknes, aktivitetsanlegg på Charlottenlund, skatepark på Ersfjordeidet, sandvolleyballbane på Storelva, ballbinge på Reinen og kunstgress på Fagerlidalen løkkebane.

2. Visjon, målsettinger og strategier

2.1 Visjon

TROMSØ
– en ekstremt sporty by!

2. Visjon, målsettinger og strategier

2.2 Hovedmål

I Tromsø skal alle ha mulighet til å drive med idrett og friluftsliv ut fra sitt eget nivå og der hvor man bor.

2.3 Delmål

- Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta på minst én organisert fritidsaktivitet.
 - Alle bydeler skal ha idrettsanlegg med minimum én fotballbane, én flerbrukshall og ett skileikanlegg.
 - Tromsø kommune skal etablere nærmiljøanlegg og støtte lag og foreninger med finansiering av nærmiljøanlegg.
- Tromsø kommune skal tilrettelegge for flere friluftsparker og egenorganisert aktivitet i bydelene.
- Tromsø kommune skal oppgradere drift og vedlikehold av byens idrettsanlegg, og yte god service overfor brukerne.
 - Tromsø kommune skal tilrettelegge for toppidretten.
 - Tromsø kommune skal etablere idrettsparker med sambruksløsninger for flere idretter for best mulig ressursutnyttelse.
 - Tromsø kommune skal arbeide langsiktig for å bygge anlegg og utvikle kompetanse som gjør Tromsø i stand til å arrangere store nasjonale og internasjonale arrangementer, blant annet gjennom den vedtatte arrangementsstrategien.
 - Tromsø kommune skal ha et godt tilbud innenfor alpine grener.
 - Tromsø kommune skal legge til rette for økt bruk av friluftsområder gjennom tråkking av skiløyper, klopping, skilting, utfartsparkering, toaletter og informasjon om kommunens turområder. Målet er at det skal være maksimum 500 meter til turvei og/eller grøntområde fra der man bor.

2.4 Strategier

BYDELSATSING

Det er viktig at det blir prioritert en sterkere bydelsatsing i årene som kommer. Det handler om å utvikle bydeler for å gi økt bolyst, samt å gjøre bydelene mer attraktive. Gode idretts- og nærmiljøanlegg er viktige sosiale møteplasser og legger grunnlaget for en god folkehelse og en god oppvekst. Her blir god arealplanlegging en avgjørende faktor.

IDRETT

Gi topp- og breddeidrett gode vilkår i hverdagen. Det skal satses på flere nye og større idrettsanlegg der samlokalisering er nøkkelen i utviklingen. Dette vil være med på å bidra til at Tromsø blir den ledende arrangementsbyen i Nord-Norge.

FOLKEHELSE

En bedre folkehelse oppnås blant annet ved å få et bredere friluftstilbud, flere treningstimer, satsing mot nye aktiviteter, nye brukergrupper og uorganisert idrett som skal gi flere innbyggere i aktivitet.

FRILUFTSLIV

Kommunen skal fortsette arbeidet med tilrettelegging og god drift av Tromsømarka og videreføre tiltak og erfaringene derfra til andre deler i kommunen. I tillegg skal man utvikle den generelle informasjonen, og øke tilgangen ved bedre utfartsparkeringer.

3. Anleggsstatus bydelene

3.1 Innledning

En by som Tromsø er i stadig utvikling og det er avgjørende at kommunen er på forskudd med tanke på utbygging av idrett og friluftstilbud. Noen bydeler har et godt tilbud, mens i andre er det mangelfullt.

Det kan også være viktig å se på utviklingen i bydelene fra flere perspektiv og prioritere etter forhold som befolkningssammensetning, utdanning, inntekt, sosiale og helsemessige forhold. Det bør også prioriteres slik at man unngår at det blir store avstander ut fra både miljø- og sikkerhetshensyn.

Det er ofte en sammenheng mellom dårlige sosiale og helsemessige forhold, lave inntekter og dårlig idretts- og aktivitetstilbud.

Tromsø kommune ser at målrettet plassering av nye anlegg kan være med på å snu en negativ utvikling.

Norsk idrettsindeks 2017 viser at Tromsø har en hallkapasitet på under 50 prosent av normalen i forhold til befolkningen. Tromsø har en generell befolkningsvekst, og i løpet av i de siste fem årene har aldersgruppen 6-12 år økt med 9 prosent. Det vil si at behovet for hallkapasitet vil fortsette å øke i tiden framover og bygging av anlegg blir derfor en viktig prioritering.

3. Anleggsstatus bydelene

3.2 Tromsøya sør

Bydelen består av området sør for Tverrforbindelsen med nesten 40 prosent av befolkningsgrunnet (27.503 innbyggere). Fagereng har hatt stor vekst i boligbyggingen, mens Strandveien har hatt den største befolkningsveksten i hele kommunen.

Bortsett fra ferdigstilling av gymsalen på Sommerlyst, har det ikke blitt ferdigstilt noen idrettsanlegg i dette området i forrige planperiode. Tromsøhallen er i dårlig stand og bør renoveres eller erstattes.

I tillegg er friidrettsstadion på Vallhall utslitt og har stort behov for å renoveres. Ny turnhall, nytt skistadion og Tromsøbadet er påbegynt og vil ferdigstilles i løpet av 2018 og 2019.

Ut fra befolkningsutvikling, sikkerhet og miljø bør det prioriteres idretts- og friluftsliv i arealplanleggingen i den sørlige delen av bydelen. Der finnes det i dag ingen idrettshaller. Fire av byens ni største idrettslag hører også hjemme her.

Utendørsanlegg: Syv fotballbaner, diverse lysløyper og turløyper, friidrettsstadion, skistadion, tennisbaner.

Innendørsanlegg: Ni haller for blant annet ballidretter, turn, svømming, ishockey, skyting og tennis. Ni gymsaler.

Nærmiljøanlegg: 36 nærmiljøanlegg, blant annet ballbinger, ake- og skileik, sandvolleyballbane og klatrevegger.

IDRETTSBEHOV: Renovering/erstatning av Tromsøhallen, ny eller renvert friidrettsstadion, flerbrukshall og fotballhall på Bjerkaker/Fagereng.

BEHOV FRILUFTSLIV: Videreutvikle friluftsområdene. Nytt toalett og servicehus i Telegrafbukta. Skilting og utvikling av strandpromenaden fra sentrum til Sorgenfri.

3.3 Tromsøya nord

Bydelen består av området nord for Tverrforbindelsen og inneholder 19 prosent av befolkningsgrunnlaget (11.924 innbyggere).

Hamna er bydelens største sone og en av vekstsonene i kommunen. Hamna har et godt tilbud innenfor fotball, men de mangler flerbrukshall. På Stakkevollan har de god tilgang til både idrettsanlegg og friluftsliv.

Utendørsanlegg: Tre fotballbaner, diverse lysløyper, hoppanlegg og ridesenter.

Innendørsanlegg: Ni haller for blant annet ballidretter og svømming. Seks gymsaler.

Nærmiljøanlegg: 17 nærmiljøanlegg, blant annet ballbinger, klatrepark, skileik og skateboard.

IDRETTSBEHOV: Normal-/flerbrukshall Hamna

BEHOV FRILUFTSLIV: Videreutvikle friluftsområdene. Oppgradere lysløypa mellom Skibrua og Nordspissen. Tursti langs fjæra i Hamna. Knytte Solnesetutbyggingen til turveinettet i marka.

3.4 Fastlandet

Bydelen består av det området som er innenfor kommunegrensene på fastlandet. Dette er et stort område med mye natur, hvor det finnes gode muligheter for å bygge anlegg for idrett og friluftsliv.

Reinen, Krokeldalen, og Ulfstind har forholdsvis nye kunstgressbaner og hallen på Tromstun har bidratt til økt kapasitet i området. Området fra bruheadet og sørover er tett befolket og vil vokse enda mer i planperioden. Derfor er behovet for en flerbrukshall i dette området veldig stort.

Det bygges i disse dager turnhall og fotballhall ved TUIL-arena, men fokus må fortsatt være rettet mot denne bydelen. Sonen Tomasjordnes-Lunheim har ingen idrettsanlegg. For brukerne medfører dette store avstander, noe som kan føre til lavere rekruttering i idretten. Tromsø kommune anbefaler at det bygges en normalhall når Tromsdalen barneskole skal fornyes.

Kroken har lenge hatt nedgang i den yngre befolkningen. Det er nå planlagt stor utbygging av boliger, noe som vil gi et større behov for idrettsanlegg også i denne bydelen. Det har blant annet kommet inn forslag om å bygge en hall over den eksisterende kunstgressbanen.

Utendørsanlegg: 16 fotballbaner samt blant annet diverse lysløyper, skistadion, alpinanlegg, skytebaner, motorsportsanlegg, golfbane og skøytebane.

Innendørsanlegg: Tre flerbrukshaller. Åtte gymsaler.

Nærmiljøanlegg: 21 anlegg med blant annet ballbinger, klatrevegg, skileik, basketbane og akeanlegg.

IDRETTSBEHOV: Normalhall på Tomasjord og Reinen. Fotballhall Kroken. Eventuell utbygging Tromsdalen barneskole.

BEHOV FRILUFTSLIV: Rehabilitering av eksisterende lysløype i Kroken, lys langs tursti fra Kroken til Lunheim, ny tursti fra trykkbassenget til småvannet, utvikle Kaldslettstiene som friluftsområde og kulturminne. Pumptrack i Kroken.

Opprusting av friluftsområdene i Tromsdalen med turveier, lys, skilting, benker og et større område tilrettelagt med en aktivitets- og friluftspark.

DET ER KUN EN GANG DET HAR BLITT SPILT FOTBALLANDSKAMP I TROMSØ. 26. AUGUST 1987 VAR NORGE VERTER FOR SVEITS I EN KVALIFISERINGSKAMP TIL OL. DET ENDTE 0-0 MED 4.018 TILSKUERE TILSTEDE PÅ ALFHEIM STADION. NORGE TOK SEG IKKE TIL OL SIDEN DET BARE BLE 4 POENG ETTER FIRE UAVGJORTE KAMPER, RESTEN ENDTE MED TAP. I TILLEGG TIL SVEITS MØTTE DE BULGARIA, TYRKIA OG SOVJETUNIONEN.

3.5 Kvaløya

Området består av øyene vest for Tromsøya.

På de mindre stedene i utkantene er det satset på nærmiljøanlegg, mens det på Ersfjordeidet er en kunstgressbane og en skatepark. Det er viktig at gymsaler og utstysrom, fotballøkker mm ivaretas i distriktene da det ofte er det eneste bygdene kan tilby.

Storelva har hatt stor tilflytting, mens det i de øvrige områdene knapt har vært folketilvekst. Den planlagte normalhallen på Storelva vil bli oppført i løpet av kommende planperiode.

Utendørsanlegg: Åtte fotballbaner samt blant annet lysløyper, skistadion, rulleskianlegg og utfartssteder.

Innendørsanlegg: Én hall. 13 gymsaler, tre basseng.

Nærmiljøanlegg: 32 anlegg med blant annet ball-binger, turstier, sandvolleyballbane og skileik.

IDRETTSBEHOV: Flerbrukshall på Storelva og Slettaelva.

BEHOV FRILUFTSLIV: Naturpark i Kaldfjord. Gang og sykkelveg mellom Oladalen og Storelv. Opprusting av friluftsområdene på Kvaløyasletta/Storelva med turveier, lys, skilting, benker og et større område tilrettelagt med en aktivitets- og friluftspark. Tilrettelegge med gapahuker, bålplasser, toaletter m.

4. Idrett

4.1 Arrangementsbyen Tromsø

Tromsø har bevist gjennom tidligere arrangement som VM på skøyter, NM i langrenn, NM i skiskyting samt OL og verdenscup i sjakk at byen kan ta på seg store oppgaver.

Men Tromsø kan ikke være bekjent av at det gikk 24 år mellom sprint-VM i skøyter til byen arrangerte sjakk-OL i 2014.

Det har bl.a. tidligere blitt arrangert europacup på ski, alpine grener. Med de nye investeringene i Tromsø alpinpark kan det nå igjen arrangeres alpiskonkurranser i alle tekniske disipliner på europacupnivå.

Midnight Sun Marathon er en enorm suksess. I 2017 deltok hele 5.735 deltakere fra 67 nasjoner. Dette er et gigantarrangement som genererer store inntekter til byens næringsliv og er med på å sette Tromsø på kartet. Netto verdiskapning i Tromsø-regionen ble i 2013 beregnet til 8,39 millioner kroner, og da er ikke penger som lokale løpere legger igjen medregnet. Antall kommersielle overnatningsdøgn ligger på over 5.000. MSM er en «non-profit»-organisasjon, som har utbetalt flere millioner til frivillige organisasjoner. Hvert år er det snakk om 350.000 kroner til dette formålet. Organisasjonen arrangerer både Midnight Sun Marathon med flere tusen deltakere, Mørketidsløpet, Mountain Challenge med flere løp i fjellet samt reinkapløp i Storgata under Samisk uke.

"Det vil gi en regional verdiskapning på 55,27 millioner kroner"

Tromsø Bridge-EM 2015

I 2015 arrangerte Tromsø Bridge-EM, ungdoms-Bridge og Bridge-festivalen, og totalt har man beregnet en regional verdiskapning på 55,27 millioner kroner og nesten 24.000 overnatningsdøgn. Det viser den enorme betydningen store arrangementer har. Derfor er det viktig å få på plass en storstue i tillegg til å ferdigstille Tromsøbadet og et nytt ski- og skiskytterstadion på Templarheimen.

Tromsø bør fortsatt være målby for Arctic Race of Norway så ofte som mulig, spesielt med tanke på hotellkapasitet, publikumsoppslutning og infrastruktur. ARN i 2015 og i 2017 har satt Tromsø på kartet som en flott idrettsarrangør. Det har gitt store ringvirkninger for byen og næringslivet i form av økt turisme siden over 100 TV-selskaper viser ARN og aldri før har flere seere sett et idrettsarrangement fra Norge.

Bedre fasiliteter vil gjøre ting enklere for de lokale klubbene som i dag har store breddearrangement. Det vil også gjøre det lettere å etablere nye arrangementer. Kapasiteten for overnatting på skoler kan i enkelte tilfeller være for dårlig, men det jobbes kontinuerlig for å få plass bedre rutiner og bedre utnyttelse av kapasiteten.

Arrangementsturisme har en sentral plass i den strategiske næringsplanen som ble ferdig våren 2014. Det er også utarbeidet en egen arrangementsstrategi for Tromsø kommune i 2017. Tromsø mangler en stor og moderne konkurransearena.

Tromsø idrettsråd har på bestilling fra kommunen utredet behovet for å øke hallkapasiteten i byen. De har konkludert med at vi i dag har en kapasitet på omtrent 50 % av det som er beregnet som normalen i byer på størrelse som Tromsø. Det vil si at vi mangler en storstue som rommer gode konkurransearenaer og mulige arrangement i tillegg til flerbrukshaller i bydelene.

I forbindelse med dette har Idrettsrådet i samråd med idretten i Tromsø blitt enige om at en storstue, (med arbeidstittel Tromsø Spektrum), på Templarheimen eller at annet egnet sted bør prioriteres før haller i bydelene om det er nødvendig å velge.

24. OG 25 MARS 1990 BLE DET ARRANGERT SPRINT-VM PÅ SKØYTER I TROMSØ, DET ENESTE VERDENSMESTERSKAPET I INDIVIDUELL IDRETT SOM ER ARRANGERT NORD FOR TRONDHEIM. TIL TROSS FOR DÅRLIGE VÆRFORHOLD, SATTE ØSTTYSKE UWE JENS MEY VERDENREKORD PÅ UTENDØRS LAVBANE PÅ 500 METER MED TIDEN 37,16. VERDENSMESTERE SAMMENLAGT BLE KI-TAE BAE FRA SØR-KOREA OG ANGELA HAUCK FRA ØST-TYSKLAND.

4.2 Idrettsbyen Tromsø

Konseptet Idrettsbyen Tromsø ble etablert etter at idrettsledere tok til orde for en samordna planlegging av fremtidige idrettsanlegg i kommunen. Prosjektet er forankret i Tromsø Idrettsråd.

I forrige periode jobbet Idrettsbyen Tromsø med å kartlegge behovene idretten hadde. Studien endte opp med fem anleggssteder for videreutvikling av eksisterende og nye anlegg. Dette var Templarheimen idrettspark, Grønnåsen skistadion (nå endret til Templarheimen ski- og skiskytterstadion), Tromsø Motorsportsenter på Ramfjordmoen, Tromsø Sjøsportsenter på Langnes og Tromsø Alpinpark i Kroken. Tromsø motorsportsenter og Tromsø Sjøsportsenter har ikke meldt noe videre behov utover dagens fasiliteter, men de øvrige satsningsområdene er under oppføring og vil bli ferdigstilt fortløpende i kommende periode.

Idrettsbyen Tromsø har på bestilling fra Tromsø kommune også utredet behovet for Tromsø spektrum – en stor flerbrukshall med minimum 6 håndballflater og friidrettshall i tillegg. De har levert en skisse for prosjektet og det er nå behov for prosjektmidler til videre utredning.

4.3 Templarheimen idrettspark

Området som i dag omfattes av Templarheimen idrettspark, består av anlegg for mange forskjellige idretter. I forbindelse med byggingen av Tromsøbadet vil området rundt Tromsøhallen få en endret struktur og flere planlagte nye anlegg vil etableres etter hvert.

Oversikt over området slik det er nå:

TROMSØHALLEN

Ballidretter, friidrett

FLØYAHALLEN OG FLØYABANEN

Fotball

TROMSØ TENNISHALL

Tennis og klatring

SKI- OG SKISKYTTERSTADION

Langrenn og skiskyting

TROMSØ ISHALL

Ishockey, skøyteidretter, curling

TROMSØBADET, svømming

50 m basseng, stup, andre bassengaktiviteter.
Ferdig 2019

TROMSØBADET, klatrehall

18 m konkurransevegg, treningsvegger.
Ferdig 2019

TROMSØ TURNHALL

Basishall, aktivitetssaler.
Ferdig årsskifte 2017/2018

TROMSØ SPEKTRUM (Barents arena)

Trenings- og arrangementshall for ballidretter og friidrettshall utredes.

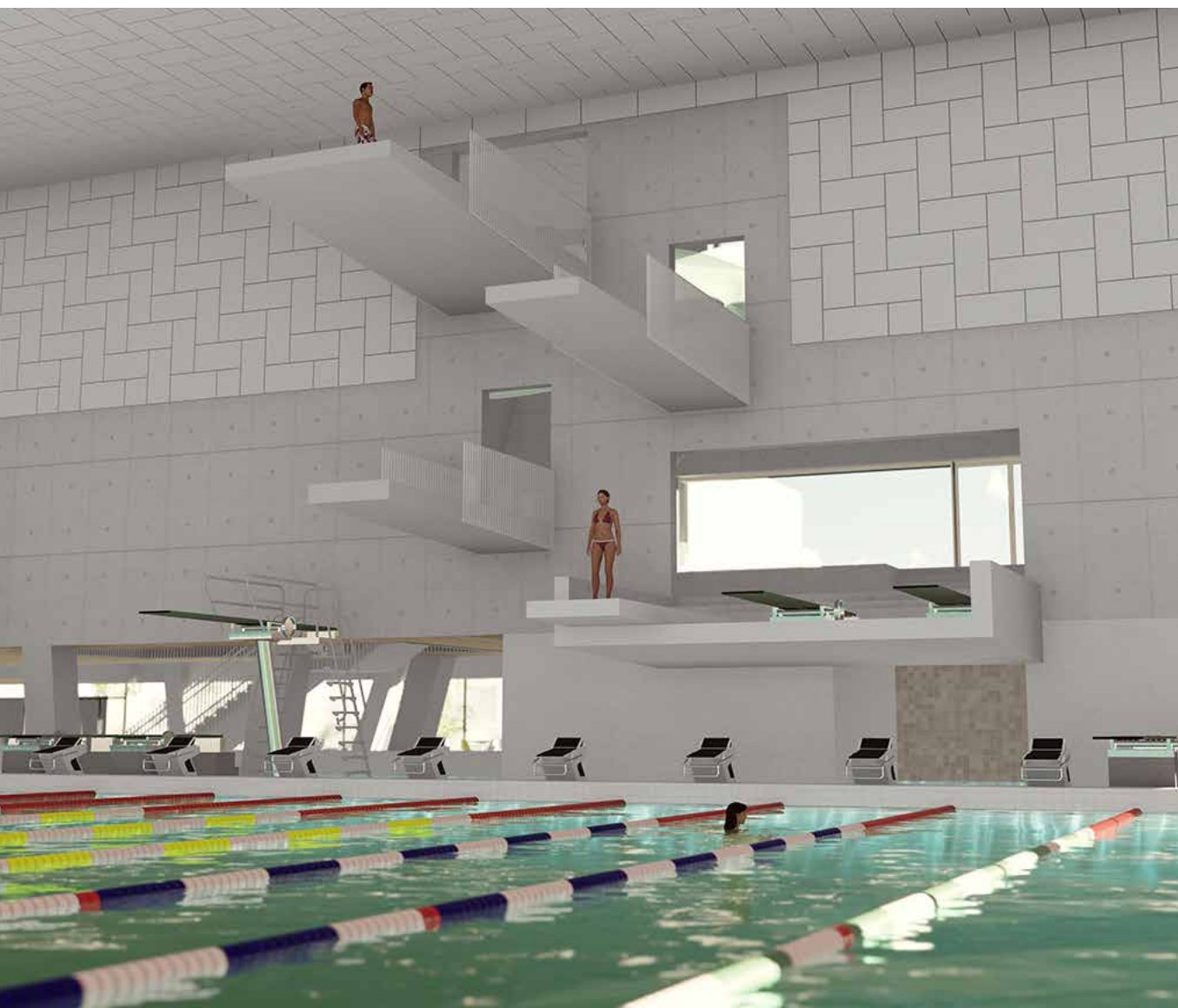
1990

FLØYA BLE DET FØRSTE LAGET FRA TROMSØ SOM SPILTE I DEN NORSKE TOPPSERIEN FOR KVINNER. DET SKJEDDE I 1990. ETTER Å HA SLITT I NOEN ÅR MED Å ETABLERE SEG, OVERRASKET FLØYA MANGE VED Å TA TO 3.PLASSER I SERIEN I 2004 OG 2005 UNDER JAN AKSEL OPSAHL ODDENS LEDELSE.

4.4 Tromsøbadet

Etableringen av Tromsøbadet vil bidra til en bedre allmenn folkehelse og fremme Tromsø som idrettsby. Det er et folkebad og et fremtidsrettet svømmeanlegg hvor både svømmeopplæring, konkurranser og lek kan forgå i tillegg til mosjon og velvære.

Badet er en del av Templarheimen idrettspark og i tillegg til klatrehall som er i samme bygg, ligger den nye turnhallen vegg i vegg, ski- og skiskytterarena rett utenfor og Tromsøhallen rett ved. Tromsøbadet inneholder 50-metersbasseng, stupeanlegg, barnebasseng, to vannsklier, ungdomsbad med malstrøm, bølgebasseng og klatrevegg, velværebud, helsebad, utebad, dampbad og badstu. Prosjektet begynner å ta form og det er forventet ferdigstilt i første halvår av 2019.

Illustrasjon: Asplan Viak

ANITA ANDREASSEN ER DEN ENESTE FRA BYEN SOM HAR FÅTT EKEBERGS ÆRESPRIS. DEN FIKK HUN I 1996 ETTER Å HA BLITT VERDENSMESTER I HUNDEKJØRING FLERE GANGER SAMT AT HUN UTMERKET SEG SOM SYKKLIST OG I LANGRENNSSPORET. ANDRE UTØVERE SOM HAR FÅTT PRISEN ER BLANT ANNET ODDVAR BRÅ, BJØRN WIRKOLA, INGRID KRISTIANSEN OG OLE EINAR BJØRNDALEN.

4.5 Ski- og skiskytteranlegg

Nytt ski- og skiskytterstadion etableres på Templarheimen i 2018. Arbeidet er planlagt med oppstart våren 2018 og skal ferdigstilles til skisesongen 2018-2019. Det blir i første omgang en helt ny skiskytterarena, nytt start- og målområde for både langrenn og skiskyting samt nytt arrangørhus.

Det gamle skihuset blir stående inntil videre. Planene for den nye arenaen følger internasjonale standarder for både ski- og skiskyting og vil med noe tilrettelegging kunne arrangere Europacup i skiskyting. Det er benyttet erfarne anleggs konsulenter innen begge idretter i planleggingsarbeidet og finansieringen for denne delen av skistadion ble vedtatt av kommunestyret i sak 109/17 i april 2017.

Tromsø vil med dette få et flott anlegg med unik nærhet til flyplass og øvrig infrastruktur med kompakte løyper som er publikumsvennlig og vil gi mulighet til å lage gode TV-bilder. Vi håper skiidretten på denne måten kan få tildelt nasjonale og internasjonale arrangement i fremtiden.

Planen er delt inn i to faser hvor det er fase en som etableres nå. Fase to er å opprette et helårsanlegg med rulleskiløype på Templarheimen, noe som må utredes nærmere.

Skistadion på Storelva er allerede under utvikling. Kvaløya skilag holder på å etablere rulleskiløyper som skal stå ferdig våren 2018, og øvrig utvikling av arenaen, noe som er et godt tilskudd til skiidretten.

TUIL skiarena skal også fornyes i tiden fremover. Det arbeides med planer for området.

4.6 Tromsø Alpinpark

Arbeidet med å utvikle Tromsø Alpinpark har pågått i tre år, og det er etablert et nytt snøproduksjonsanlegg hvor det totalt er investert 15 millioner kroner. I tillegg er både heisene og bakker utbedret.

Anlegget fremstår i dag som et attraktivt og sentrumsnært alpinanlegg for byens befolkning og idretten. Anlegget viser seg i tillegg å ha et stort potensial til andre aktiviteter både sommer og vinter. Dette er noe Tromsø Alpinpark jobber videre med gjennom sitt strategiske arbeid med utvikling.

Tromsø Alpinpark er et familieanlegg samtidig som det har internasjonalt godkjente løyper for slalåm og storslalåm.

BYDELSHUS

For å utvikle Tromsø Alpinark videre er det ønskelig å få bygget et nytt driftsbygg. Kapasiteten i dag på skiutleie, kafe og innendørs arealer for publikum er sprengt og det er behov for areal til oppbevaring og

vedlikehold av maskiner. Bygget man planlegger skal være multifunksjonelt med universiell tilpassning og kan bli et bydelshus i Kroken.

LYSANLEGG

Lysanlegget i Tromsø Alpinpark er nedslitt. Det er innhentet tilbud på nye lysarmaturer i LED som vil gi bedre lys i trase og reduserte strømgifter. Prosjektet forventes full finansiert ila sesongen 2018/19.

HEIS

Anlegget har et stort behov for å utvikle lavterskeltilbudet da dagens bamseløype ofte er overbelastet og ikke godt tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse. Det er etablert et nytt lavterskelområde som i dag ikke har god nok adkomst. Tromsø Alpinpark arbeider med å finansiere ny tallerkenheis til dette området.

I tillegg jobber Arctic Center med planer om et alpinanlegg på Håkøybotn på Kvaløya. Reguleringsplan 906 for Arctic Center er godkjent og omfatter et område på om lag 8.000 mål. Prosjektet er planlagt utbygd i fire faser.

4.7 Mandelaparken

Fyllinga eller Mandelasletta som det blir kalt i dag, er ikke utviklet. Forurenset grunn kan legge begrensinger for hva den kan brukes til. Dette må undersøkes nærmere.

Området er allerede i dag en viktig arena for hundestilling og messer med mer. For å skape et godt miljø i området kan det etableres flotte grøntområder for lek og avslapning, samt tilrettelegg for aktiviteter som ikke krever dype fundament. For eksempel badmintonbane, pumptracks, sandvolleyballbane, ballbinge, friidrettsarena og arrangementer som konserter mm. Dette vil være et positivt tilskudd til området på fastlandet og bør utredes videre. Kan det bli en flott aktivitetspark?

4.8 Kunstisen

Skøytesporten har lidd under dårlige forhold og de får også is på et mye senere tidspunkt enn konkurrenter lenger sør siden det er en utendørsbane.

Tromsø skøyteklubb har ønsket tak over banen, men grunnforholdene kan gjøre dette veldig kostbart. Anlegget til kunstisbanen er gammelt og det er usikkert hvor lenge det kan driftes. Det jobbes med forskjellige løsninger og det er levert inn flere innspill på mulig ny kunstisbane, blant annet sam snakker isidrettene om å kunne forene sine behov og ønsker om en ny hall. Dette er prosjekter kommunen skal vurdere i tiden fremover.

4.9 Skytebane

Kommunestyret vedtok enstemmig høsten 2013 at skytebanen i Tromsdalen skulle legges ned. I juni 2014 ble det vedtatt at den nye skytebanen skulle legges til Kjoselvdalen i Tønsvika. Dette har grunneiere reagert på og saken er ikke ferdig utredet.

4.10 Medlemsoversikt

En sammenligning av Idrettsregistreringene i 2008, 2012 og 2017 gir et bilde over utviklingen i medlemsmassen i Tromsø. Det gir flere interessante trender, men det gir ikke den totale oversikten i alle idretter.

Både friidrett og skyting har medlemmer i klubber utenfor registreringen. Northern Runners har en stor gruppe løpere som ikke er med, mens Tromsø Skytterlag og Lakselvdal Skytterlag er tilsluttet Det Frivillige Skyttervesen. Hestesporten har hatt en formidabel økning med hele 172 prosent, mens ishockey har fortsatt å øke sin medlemsmasse. Andre idretter på stor fremmarsj er håndball, friidrett, kajakkpadling og klatring. Idretter som dans, volleyball, basketball og seiling har opplevd et fall i antall medlemmer. Totalt er det registrert om lag 25.000 medlemmer i Tromsø-idretten. I tillegg kan vi nevne det store uorganiserte bynære skilivet utenfor preparerte løyper som har økt kraftig i omfang de siste årene.

Tromsø kommunes 10 største klubber:

Tromsøstudentenes Idrettslag	1305
Kvaløysletta Sportsklubb	1206
Tromsdalen UIL	1090
Tromsø svømmeskole	848
Tromsø IL	819
Tromsø klatreklubb	795
Tromsø Svømmeklubb	777
Kvaløysletta Skilag	774
Tromsø Turnforening	769
IL Blåmann	624

5. Friluftsliv

Tromsø har naturgitte fortrinn!

Tromsø er i en særstilling. Få byer i Norge har en slik nærhet til storslagen natur som den arktiske hovedstaden. Det gir enorme muligheter for et variert friluftsliv rett utenfor stuedøra og langt av gårde og høyt oppe.

Mange kommer til Tromsø som turister eller flytter til byen nettopp på grunn av naturen. Tromsø har naturgitte fortrinn! De siste årene har tilstrømmingen av nordlys- og hvalturister samt innbyggernes egen bruk av naturområdene økt kraftig. Det stiller byen og distriktene overfor noen utfordringer med slitasje, parkering, toaletter og forsøpling. Samtidig gir turisttrafikken inntekter til byen og friområdene er byens største helsestudio og har uvurderlig verdi for innbyggernes helse og velvære.

Tromsø kommunes tilrettelegging fremover må være robust og kanalisere trafikken til steder som tåler bruken bedre. Naturen er en umistelig ressurs som må forvaltes klokt og med et generasjonsperspektiv. Kommunen skal tilrettelegge og gjøre områder tilgjengelig og tiltrekkende, samtidig som hensyn til natur og lokalbefolkning skal ivaretas. Dette er en vanskelig, men ikke umulig balansegang.

Tromsømarkaprojektet (2011-2016) har vist at det er et stort potensiale for mer bruk av nærfriluftsområdene ved at disse tilrettelegges med turveier, lys, benker, skilting og attraktive møteplasser. Erfaringene fra Tromsømarkaprojektet må tas med i liknende prosjekter i bydelene i Tromsdalen, Kroken og på Kvaløya. Turveier sommerstid og skiløyper vinterstid er en av de beste og rimeligste måtene å få mange mennesker i aktivitet på. Skoler og barnehager bruker de bynære friområdene og potensialet for mer bruk som anlegg for fysisk aktivitet og variert læring er stort.

Når områder gjøres tilgjengelig for barn, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne legges forholdene til rette for god integrering på tvers av generasjoner, førlighet og kulturer.

5.1 Aktivitetsanlegg i bydelene

CHARLOTTENLUND har de siste årene blitt videreutviklet til en aktivitets- og friluftspark som tilbyr barn, ungdom og voksne allsidige aktiviteter gjennom hele året. Slike anlegg bør også etableres i bydelene og det bør jobbes med å avsettes areal til aktivitetsparker. Særlig populært har det vært med treningsparker og pumptracks (sykkelbane) og dette er tiltak som kan etableres flere steder.

SKOLEGÅRDENE er i dag områder som i varierende grad er godt tilrettelagt for barns lek og opphold. Skolegårdene er i dag områder som i varierende grad er godt tilrettelagt for barns lek og opphold. Det må være trygt å ferdes inn til skolene for gående og syklende både i skoletid og på fritid. Å videreutvikle disse områdene slik at de i større grad blir attraktiv for lek og aktivitet også på fritiden vil være viktig.

Tromsø kommune trækker i dag **SKILØYPENE** i de bynære friområdene og i fjelløypa Snarby-Tromsdalen og ned til Tønsvika og Krokkelvdalen. Utenfor byen trækkes løypene av lokale skilag. De yter en stor dugnadsinnsats og kommunen bør se på muligheten for mer støtte til drift av maskinene og investering i utstyr.

LYSSETTING AV TURVEIER og mye benyttede friområder er viktig. Tromsø kommune vil i årene som kommer skifte ut lysanlegg med luftstrek med mer driftssikre og økonomiske anlegg med kabler i bakken og master som har lang varighet.

I tillegg vil nye deler av turveinettet og anlegg få lys etter hvert som det oppgraderes og bygges ut. Alle nye lysanlegg har nå LED og kan styres via applikasjoner med tids- og lysmengdestyring. De nye armaturene i turveinettet har mindre strølys ut til siden og gir mindre lysforurensning for å ta vare på nattehimmel og nordlys. Samtidig er det viktig å ta vare på naturlig mørke plasser og jobbe langsiktig med å redusere lysforurensningen som reduserer kvaliteten her.

MARKA PÅ TROMSØYA brukes i dag foruten til fysisk aktivitet, friluftsliv og rekreasjon også til transport. Potensialet for mer transport gjennom marka er absolutt tilstede ved å øke tilbudet av forbindelser og forbedre driften av disse vinterstid ved å trække løypene oftere og utvide områdene med gåsoner parallelt med skiløypene.

Å bruke turveysystemet til daglig transport kan også være en mulighet enkelte steder i bydelene som for eksempel mellom Kaldfjord og Storelva der flere har pekt på ønsket om en turvei.

Tromsø har i dag **BYNÆRE FJÆREOMRÅDER** som er i varierende grad privatisert og vanskelig tilgjengelig for friluftsliv, fysisk aktivitet og rekreasjon. De positive resultatene fra etableringen av turveien rundt Sydspissen av Tromsøya bør gi inspirasjon til utvikling av turveier langs fjæra i nye områder som Hamnafjæra, Mandelafjæra og området mellom Slettaelva og Eidkjosen på Kvaløya.

HUNDEPARKEN på Charlottenlund er mye brukt og det er ønskelig med etablering av hundeparker også andre steder på Tromsøya og i bydelene. I tillegg bør det avsettes avgrensede områder som kan være friområder for hund med tidsbestemt opphevelse av båndtvang.

DISCGOLF har blitt svært populært de siste årene etter etableringene av discgolfbanen på Charlottenlund. Mange unge utenfor den organiserte idretten har tatt i bruk tilbudet og det bør utvides også til andre steder i Tromsø med baner av varierende vanskelighetsgrad og størrelse.

5.2 Informasjon

Skredfare og sikkerhet, bevisstgjøring om allemannsrett og -plikt, hensynsfull ferdsel, dyr og planter, historien i landskapet, turstier og anbefalte ruter, fiskevann, bærplukking, nordlysteder.

Behovet og potensialet for informasjon er stort, både til nye og gamle Tromsøværingene og til besøkende. Til og innad i friluftsområdene på Tromsøya og i Tromsdalen er det skiltet til viktige (tur-)mål.

Tromsø kommune har utarbeidet en egen designmal etter inspirasjon fra den nasjonale turskiltmalen. Tilbudet utvides med informasjonstavler om lokal kultur historie og natur. På sikt bør den nasjonale malen for skilting og informasjonstavler følges. De etter hvert mange utfartsparkeringene som er bygget, er gode steder å gi informasjon. På kommunens nettsider bør det også komme bedre informasjon om friluftsmulighetene i Tromsø.

5.3 Toaletter og søppelhåndtering

Enkelte steder i kommunen er det behov for et toaletttilbud. Dette er etterspurt fra friluftsfolket og turistnæringen, og ikke minst fra lokalbefolkning på «utsatte steder».

Behovet knytter seg helst til friluftsområder hvor mange oppholder seg over lengre tid, helst strandområder som også er populære teltplasser. Det er på trappene etablering av toalettfasiliteter i Grøt-fjord, Sandvika og Søvika ved Brensholmen samt Steinsvika på Sommarøya, men det er behov flere steder. Toaletter er dyre å drifte, og kommunen er helt avhengig av å ha avtaler med lokale idrettslag eller privatpersoner til den daglige driften av toaletter utenfor bynære strøk. Et spleiselag med turistnæringen om drift har vært luftet, og samarbeid bør sees nærmere på.

Mange er kjent med den norske friluftstradisjonen, slik at forsøpling i friluftsområder ikke et veldig stort problem. Unntaket er turstier som besøkes av et stort antall utenlandske turister eller veinære strandområder. Søppelproblematikken her bør søkes løst ved hjelp av informasjon før man setter i verk dyre søppelhåndteringstiltak.

5.4 Utfartsparkering

Siden 2014 er det bygget åtte nye utfartsparkeringsplasser; i Finnvika, Movika, Sandvika, Sandneshamn/Otervika, tre plasser på Kattfjordeidet og på Sjøtun.

Det er fortsatt behov for ordnede former for parkering til mange utfartsområder, og arbeidet fortsetter de kommende år. For plassene som skal være åpne vinterstid, er det viktig at avtale om brøyting er i orden før etablering av plassene bestemmes. Siden de fleste plassene ligger langs fylkesvei, er en god dialog med Troms fylkeskommune nødvendig.

5.5 Merking, klopping, kanalisering

Økt slitasje på terreng og vegetasjon er medaljens bakside. Samtidig som vi ønsker flere ut på tur, må vi også ta vare på vår sårbare arktiske natur. Merking – både sommer og vinter – og klopping er viktig blant annet for å øke sikkerheten, få flere ut på tur og ta vare på terreng og vegetasjon.

Behovet for å merke og skilte stier i Tromsø kommune er stort. Ishavskysten friluftsråd skal utarbeide en oversikt over hvilke stier som finnes i dag, status for stiene, samt at de skal legge en plan for merking av stiene etter den nasjonale merkestandarden.

I 2016 vintermerket kommunen for første gang fjellskiløypene på fastlandet. Størstedelen av løypenettet her går over tregrensa, og været kan skifte fort. Det skal ikke mange minutter med vind til før skisporet er helt gjenblåst. Bambusstikkene med refleks gjør det tryggere å bruke skiløypene.

Turgåing er i likhet med skigåing svært populært i Tromsø. Kommunen vil samarbeide med Ishavskysten friluftsråd og Troms og Finnmark bedriftsidrettskrets om klopping og merking av en del turruter, også i forkant av at nye turmål legges til i det populære Ti på topp-tilbudet til bedriftsidrettskretsen.

Områdene rundt Fjellheisens øvre stasjon har ekstremt høy bruk, omtrent null tilrettelegging og en sårbar og verdifull fjellflora. Fjellplataet er ett av kommunens desidert mest besøkte turiststeder. Det skal settes i gang et større tilretteleggingsprosjekt som skal møte disse utfordringene.

5.6 Naturlig mørke steder

Naturlig mørke steder – steder med fravær av kunstig lys – er stadig vanskeligere å finne i sentrumsnære områder.

For å ivareta Tromsøs omdømme som «nordlysby», er det viktig at vi tar vare på stedene hvor nordlyset kan oppleves. Naturlig mørke tilbyr en spennende variasjon til opplevelsen av våre omgivelser.

Tromsø bys topografi gjør at det er få naturlig mørke steder. På fastlandet og Kvaløya stiger terrenget for det meste jevnt og til dels bratt fra lyssterk bebyggelse og infrastruktur til fjells. Fjellsidene er opplyst av byens mange lys. Takket være Tromsøyas småkuperte terreng er det fortsatt mulig å finne nesten helt mørke steder her. Men de er få.

Det trengs større bevissthet rundt verdien av naturlig mørke steder samt en kartlegging av hvilke steder som innehar denne kvaliteten.

5.7 Verdikartlegging

Verdikartlegging av friluftsområder er et nasjonalt prosjekt, som har som mål å identifisere og verdivurdere friluftsområdene i hele Norge. Kartleggingen skal sikre at det tas hensyn til friluftslivsområder i framtidige planprosesser.

Førstegangskartleggingen av kommunens friluftsområder ble ferdig i 2016, og ligger ute på Miljødirektoratets Naturbase, i tillegg til kommunes karttjeneste. Kommunen har i dette en god oversikt over hvilke områder som har høy verdi og som bør sikres og forvaltes slik at verdigrunnet blir tatt vare på. Dette er et viktig kunnskapsverktøy som skal legges til grunn sammen med øvrig kunnskapsgrunnlag i utarbeiding av arealplaner og enkeltsaksbehandling.

For saker som berører områder med verdi for friluftslivet skal det redegjøres for hvordan interessene vil bli berørt og hvordan dette er vurdert og prioritert ved valg av løsninger. I tillegg avdekkes behov for tilretteleggingstiltak for å f.eks. redusere slitasje, trekke til seg nye brukergrupper eller øke dagens bruk.

Friluftskartleggingen skal holdes løpende oppdatert, og skal i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel revideres, og benyttes som faktagrunnlag.

5.8 Universell utforming

Ishavskysten friluftsråd har gjennomført en kartlegging av tilgjengeligheten til kommunens friluftslivsområder, etter nasjonal metode fra Kartverket.

Kartleggingen gir viktig informasjon om hvordan friluftsområdene oppfyller kravene for rullestolbrukere og synshemmede. Denne skal legges til grunn i planleggingen av kommunens tiltak i friluftsområder for funksjonshemmede.

Kartleggingen ligger ute på Norgeskart.no.

Friluftsrådet har også utarbeidet en egen rapport til kommunen som gir en tydelig oversikt over hvilke friluftsområder som burde prioriteres og hva som må gjøres for å gjøre dem tilgjengelige.

5.9 Friluftsskoler i vinterferie og høstferie

Friluftsskole er et nasjonalt konsept som er utviklet av Friluftsrådernes Landsforbund og DNT. Målet er å skape uteglede samtidig som elevene lærer om friluftslivets viktige ferdigheter og plikter.

Allemannsretten, kart og kompass, slå leir og planlegge og gjennomføre ekspedisjon er friluftsskolens temaer. Tilbudet er et lavterskeltilbud som går over 3-4 dager. Ishavskysten friluftsråd gjennomfører to friluftsskoler i Tromsø kommune per år. En i vinterferien og en i høstferien.

5.10 Turkartpakke med turkart for hele kommunen

Tromsø kommune har per dags dato ikke et turkart som dekker hele kommunen. I den kommende planperioden ønsker vi å rette på det.

For kommunens egne innbyggere og tilreisende er det praktisk og ha et turkart som viser hele kommunen, og som har markert alle merka og umerka stier som finnes. Et oppdatert kart i målestokk 1: 50 000, som enkelt gir en oversikt over hvor det er merka og umerka stier, gjør terskelen enda lavere for å ta naturen i bruk i hverdagen og på lengere turer.

I tillegg kan turkartpakken ha en egen brosjyre med nyttig informasjon om friluftsliv generelt (allemannsretten, fjellvettreglene) og for Tromsø kommune spesielt. Brosjyren gir også turbeskrivelse for ti av de mest populære turene i kommunen.

Kartet produseres av Ishavskystens friluftsråd.

5.11 Kartlegge skoler og barnehagers uteområder

Skoler og barnehager har en viktig rolle for å skape fysisk aktivitet og læring i friluft. Mange skoler og barnehager er flinke til å ta ungene med ut, men for de aller fleste er det den ordinære klasseromsundervisningen som dominerer. Den er inaktiv og lite interaktiv.

Tromsø kommune er velsignet med mye natur rett utenfor de fleste skoler og barnehager. Natur som kan fungere som et naturlig klasserom for de fleste fag. Men for at lærere og barnehageansatte skal kunne ta ungene med ut, må de først vite hva de har rundt seg.

Ishavskysten friluftsråd vil kartlegge uteområdene til alle skoler og barnehager og lage et faktaark til hver skole/barnehage som viser hva de har av natur rundt seg i gåavstand, sykkelavstand og en kort kjøreavstand. Målet med kartleggingen er å bevisstgjøre barnehagene og skolene på det naturlige potensialet som de har i nærheten av seg og gjøre det enklere for dem og ta undervisningen ut av klasserommet og samtidig gi god læring (og skape masse fysisk aktivitet).

I tillegg vil kartleggingen gi en verdifull oversikt over hva som kan/må gjøres for å kunne ta med elevene ut. Det kan være og tilrettelegge et uteområde med gapahuk.

5.12 Ti på hjul

Ti på hjul er hjulbrukernes egen Ti på topp! Ja, for hvorfor skal ikke hjulbrukere ha sin egen turkonkurranse?

Ti på hjul er utviklet av Ishavskysten friluftsråd og er en konkurranse for rullestolbrukere, samt de med rullator og barnevogn. Konkurransen består i å besøke flest mulige tilrettelagte turmål i friluftsrådets fem medlemskommuner. Samtidig bidrar Ti på hjul til bevisstgjøring av hvor viktig det er å tilrettelegge friluftsområder for de som er avhengig av hjul i hverdagen.

14. JANUAR 2018 SLO DAMELAGET FRA KVALØYSLETTA SKILAG TIL MED SØLV I NM-STAFETTEN. MED PÅ LAGET VAR MERETE MYRSET, BERTHE ANETTE SVENKERUD OG SILJE THEODORSEN

10. FEBRUAR 2018 SIKRET JOHANN FORFANG FRA TROMSØ TROMSØS FØRSTE MEDALJE I VINTER-OL NOEN GANG. DET BLE SØLV TIL FORFANG OG BRONSJE TIL LANDSMANNEN ROBERT JOHANSSON. I TILLEGG KOM HAN HJEM MED GULL I LAGHOPP. I TILLEGG HAR FORFANG FÅTT VM-GULL I LAGHOPP I 2016 OG 2018.

5.13 Sikring av nye friluftsområder

Friluftskartleggingen som er gjennomført i Tromsø kommune gir en verdifull oversikt over hvilke friluftsområder som har behov for å sikres for allmennheten.

Ishavskysten friluftsråd vil lage en oversikt over hvilke friluftsområder som burde sikres. Oversikten er et viktig verktøy for kommunen slik at kommunen kan sikre at de viktigste friluftsområdene ivaretas, sikres og tilrettelegges for offentligheten. I hht plan og bygningslovens plandel er et viktig hensyn som skal ivaretas å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv. Dette perspektivet må tas med i all framtidig planlegging av friluftsliv.

5.14 Friluftsansisasjonene – medlemsoversikt

Tromsø kommune har mange frivillige natur- og friluftsansisasjoner. Bla kan vi nevne Troms turlag med godt over 5000 medlemmer, Troms JFF med ca 1000 medlemmer og Tromsø havpadleklubb med ca 600 medlemmer. I tillegg er det mange 4H klubber, speiderforeninger, kystlag, botanisk forening, naturvernforbund og orienteringsklubber som har mange medlemmer og høyt aktivitetsnivå.

6. Fremtidige utfordringer

6.1 Arealplanlegging

Byen trenger mange nye boliger i fremtiden, men tar man i planleggingen høyde for behovet for idrettsanlegg, friluftsområder og grøntareal i et folkehelseperspektiv?

Ballbinger og lekestativ alene løser ikke problemet. Eller at man sier seg fornøyd med at nærmiljøanlegg stort sett bygges ved skoler. Da ekskluderes veldig mange og det vil gå ut over bolysten og livskvaliteten i området.

Mangfold blir et nøkkelord og det vil kreve areal. Det er ikke fremtidsrettet å nedprioritere areal til bedre folkehelse, for å få plass til en blokk eller to til. Tromsø vil fremstå som en mye mer attraktiv by om det settes av mer areal til idretts- og friluftsmål.

En bedre folkehelse for alle krever god langtidsplanlegging. Spesielt med tanke på at det kan være arealkrevende. Sikring av friluftsområder for allmenn ferdsel blir også viktig slik at ikke utbygging spiser opp verdifulle arealer.

En bedre folkehelse for alle krever god langtidsplanlegging.

Helsedirektoratet kom ut med rapporten **«Fysisk inaktive voksne i Norge – Hvem er inaktive og hva motiverer til fysisk aktivitet?»** i 2009. Rapporten påpeker viktigheten av at de som sitter med beslutningsmakten legger forholdene til rette i områder hvor man ser sterk boligvekst:

«Det bør være et viktig aktivitetspolitisk og anleggspolitisk anliggende å intensivere arbeidet for at lett tilgjengelig og trygge fysiske omgivelser og områder sikres med tanke på økt fysisk aktivitet i befolkningen. I det arbeidet bør man også se nærmere på tilgjengelighetsaspektet. En må sikre at anleggspolitiske prioriteringer har fokus på inkludering og brukervennlighet for store brukergrupper både for nåværende inaktive og fysisk aktive.»

Det måles fremdeles omtrent lik andel fysisk inaktive voksne i rapporter utarbeidet i 2017 som i rapporten fra 2009, så kommunene må fortsette sitt arbeide med å tilrettelegge for fysisk aktivitet.

6.2 Eldrebølgen

I Tromsø har antall personer mellom 67 og 79 år økt med 60 prosent på bare ti år, fra 2007 til 2017. Den store eldrebølgen vil belaste helsebudsjettet for kommunen, men flere aktive eldre vil gi en samfunnsøkonomisk gevinst. Og det kan stimuleres til aktivitet uten å bruke mye midler.

I mange andre land er aktive eldre mennesker en del av bybildet, men det har ikke vært noen tradisjon i Norge for å skape slike miljøer. Det kan være å bygge enkle anlegg med bocciabaner, sjakkbord og utendørs styrkeapparater, og da gjerne side om side med ballbingene. Tilgang til toaletter og tilrettelagte friluftsområder er viktige tiltak i denne sammenhengen.

Ved å tilrettelegge aktiviteter vil det gi en økt livsglede, trivsel, livskvalitet og bedre folkehelse for denne aldersgruppen. På kort sikt handler det om at mye kan gjøres med enkle grep. På vinterstid hindrer glatte veier eldre mennesker fra å komme i aktivitet. Noe som enkelt som strøing av veiene er viktig for denne gruppen.

Dessuten vil tiltak gjennomført av Tromsømarka-prosjektet som også gjøres i andre bydeler ha stor betydning. Spesielt godt lys på turstiene er avgjørende da dette gir økt trygghet. Benker er viktige, for mange har behov for hvile. En benk kan også fungere som en sosial møteplass.

6.3 Toppidrettens kår

Er den god nok i Tromsø?

Om man spør idretten, så er svaret nei.

I den forrige planen ble også denne problemstillingen belyst. Mye er igangsatt og ferdigstilt i denne perioden, men det er enda store utfordringer for ballidrettene og friidrett. De mangler arenaer både for trening og konkurranse og rekrutteringen lider under dette. Den forrige innendørshallen for toppidrett ble bygd på slutten 70-tallet, og Tromsøhallen er ifølge brukerne ikke tilfredsstillende etter dagens standard.

Idrettsbyen Tromsø har gjort en solid jobb i forhold til behov og planer som byen trenger, og har planer for fem forskjellige sentere for idrett, som vil skape gode forhold for toppidrett i de aller fleste idrettene når de er ferdig realisert. For eksempel vil Templarheimen skistadion gi byens vinterutøvere et praktanlegg – både om vinteren så vel som sommeren slik at de slipper å dra fra byen for å bli bedre. Anlegget kan også på sikt gi Tromsø internasjonale stevner og mesterskap. Første steg med turnhall, folkebad og klatrehall i Templarheimen Idrettspark er igangsatt, mens ski- og skiskytterstadion ferdigstilles høsten 2018.

Flere av byens unge talenter har de siste årene flyttet fordi de mener de ikke kan bli gode nok i Tromsø på grunn av manglende fasiliteter. Det har vært gjort skolemessige grep, både Tromsdalen videregående skole og NTG Tromsø har sørget for at unge idrettsutøvere blir og kommer til byen. Høsten 2018 starter i tillegg NTG-U Tromsø en ungdomsskole for elever som ønsker å kombinere trening med godt læringsmiljø. Olympiatoppen har etablert seg i byen i et samarbeid med Universitetet og det jobbes med å legge bedre til rette for toppidrett. Dette vil forhåpentligvis bidra til å forhindre at mange gode utøvere forlater byen etter endt skolegang.

Det er ingen tvil om at det finnes veldig mye god kompetanse på trening i byen og at det er noe som burde vært fremhevet i enda større grad i kampen om å beholde idrettsutøvere og lokke nye til byen. Det vil være et viktig signal at utøverne fra Tromsø blir værende. Rulleskiløype med skyteanlegg er et eksempel på et idrettsanlegg som kan hindre flukt. Det vil i tillegg gi økt sikkerhet for de som går på rulleski langs veiene.

6.4 Manglende kapasitet

Tromsø har den dårligste anleggsdekningen i forhold til folketallet i Troms fylke. Trenings-timene i de kommunale idretts- og svømme-hallene dekker om lag 50 % av behovet. Grunnen er blant annet manglende utbygging i både privat og offentlig regi i takt med utviklingen ellers i samfunnet.

Som Tromsø Idrettsråd påpekte i sin årsmelding for 2017, så er tilgang på anlegg den største begrensede faktoren i forhold til å skape økt aktivitet. Tromsø er en idrettsby med ca 25.000 medlemmer i den organiserte idretten, og dette er en økning på om lag 3.300 over de siste fire årene. I tillegg har bedriftsidretten 5.000 medlemmer. Økningen i medlemsmassene gjør at dekningsgraden avtar om det ikke bygges ut idrettsanlegg i samme tempo. Med hver tredje person i kommunen som medlem av et idrettslag, vitner det om hvor viktig det er at idretten har gode vilkår gjennom bygging av anlegg.

Det har vært gjort grep for å minske noe av presset på treningstid. Blant annet har idretten fått tilgang til å trene i helger, noe de fleste idrettslag benytter seg av. Idrettsrådet fordeler timer alle idrettshaller og i de fleste gymsaler, slik at alle lag får tildelt timer etter medlemstall og behov. Til sammen har dette økt kapasiteten til treningstider i Tromsø betraktelig. Idrettsrådet har i dag litt over 550 timer som de fordeler i hallene, 250 av disse i gymsalene. Tromsø kommune har gjort vedtak om at ved bygging av skoler skal det bygges flerbrukshaller istedenfor gymsaler.

Nybygging kan også gi hyggelige problemer med tanke på kapasitet. Ishallen er et utmerket eksempel. Et nytt fantastisk tilbud, men etter kort tid viste det seg umulig å finne plass til alle. Derfor blir en hall nummer to helt avgjørende for å fortsette utviklingen av klubben og for å kunne gi nok treningstid til de som trenger det. Rekrutteringen har vært formidabel og når den store gruppen under 12 år blir eldre, vil det være umulig å kunne fordele nok istid da de eldre trenger mer isflate.

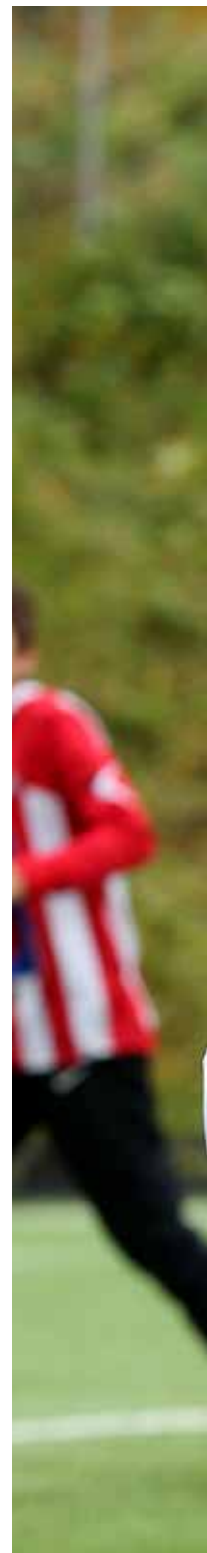
Noen klubber opplever også at de må si nei til nye medlemmer. I en ideell verden skulle man ha plass til alle – barn som voksne – men slik er det dessverre ikke.

Kommunen må jobbe aktivt slik at flest mulig kan drive aktiv idrett om de ønsker det.

Idretten – og ikke minst samfunnet – har ikke råd til å si nei til ungdom og barn på grunn av manglende treningstid gjennom at anleggssituasjonen og tilbudet ikke er godt nok. Spesielt svømming og turn har hatt lange ventelister. I den kommende perioden er ferdigstilte Tromsøbadet, mens Tromsø turnforenings hall er ferdigstilt og åpnes for bruk i løpet av 2018. I tillegg bygges det en ny turnhall i Tromsdalen som til sammen mest sannsynlig vil avbøte på ventelistene i disse idrettene.

Det må prioriteres nye anlegg også fremover. Behovet for økt kapasitet er stort, men det er likevel viktig å ta vare på eksisterende anlegg med tanke på få bort køene. Man må unngå at idretten mister mange talent, fremtidige ildsjeler og ikke minst at det fører til dårligere folkehelse ved at de velger mer usunne verdier og veier senere i livet.

Vinteråpne kunstgressbaner kan være en mulighet til å øke kapasiteten for fotball om vinteren. Dette for å gi mer aktivitet på banene, samt at presset på innendørshallene blir mindre. Blant annet tester TIL ut dette vinteren 2018.

6.5 Økt inaktivitet

Rapporten «Fysisk inaktive voksne i Norge – Hvem er inaktive og hva motiverer til fysisk aktivitet?» påpeker at inaktivitet er helseutfordring nummer én. Og at det ikke bare gir negative fysiske konsekvenser, men også psykologisk og sosialt.

I rapporten ble de som ikke er i fysisk aktivitet i minst 30 minutter hver dag i minst fem dager sett som fysisk inaktive. Fysisk aktivitet er da å gå på tur eller sykle slik man blir svett eller andpusten. Hele 83 prosent av befolkningen oppfyller ikke minstekravet.

Stortingsmelding nummer 26 legger vekt på at «*aktivitetsnivået i befolkningen er lavt, sosialt skjevfordelt og viser en negativ utvikling. Dette er bekymringsfullt fordi fysisk inaktivitet er en risikofaktor for sykdomsutvikling og flere helseplager, og fordi dette også rammer sosialt skjevt. Det kreves innsats rettet mot hele befolkningen og målrettet innsats mot risikogrupper. Dette forutsetter samarbeid mellom flere departementer og samfunnssektorer på alle nivåer. Her har idretten en viktig rolle. Gjennom å skape gode idrettstilbud for barn, ungdom og voksne er idretten med på å legge til rette for et fysisk aktivt samfunn.*»

Kommunen har også forpliktelser i forhold til den nye folkehelseloven. Loven gir kommunene et stort ansvar for forebyggende og helsefremmende arbeid. Kommunene er lovpålagt å kartlegge helsetilstanden hos innbyggerne og undersøke hvilke helseutfordringer som finnes i den gjeldende kommunen, og tilrettelegge helsetilbud deretter. Tilbudet fra kommunene skal være helhetlig og sørge for gode forebyggings tiltak, tidlig intervensjon, tidlig diagnostikk, samt god behandling og oppfølging av pasientene. Alle sektorer skal bidra i det helsefremmende arbeidet – helse skal ha første prioritet.»

Ofte er det den fysiske helsen det tenkes på når man er aktiv. Men vel så viktig er den mentale helsen.

Grupper innen rus og psykiatri er i stor grad mer fysisk inaktive enn resten av befolkningen. Det bør derfor planlegges målrettede tiltak som kan inkludere denne gruppen.

Generelt er det viktig å ha fokus på universell utforming i all tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet slik at personer med nedsatt funksjonsevne kan inkluderes bredt og på lik linje med funksjonsfriske.

Idretten generelt opplever et stort frafall i ungdomsalderen. Da går mange unge fra å være aktive til å bli inaktive. Et mangfold av aktiviteter og en proaktiv jobb som gjøres inn mot idrettslag og skoler kan minke dette frafallet.

6.6 Inkludering

I 2017 utgjorde innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 13,4 prosent av innbyggerne i Tromsø. Dette er en økning på 5 prosent fra 2010. I overkant av halvparten av innvandrere i Tromsø har ikke vestlig bakgrunn.

Tidligere undersøkelser har vist at innvandrere fra ikke-vestlige land ofte har større utfordringer med integrering enn befolkningen for øvrig. Det er også vist seg at denne gruppen sjeldnere er medlemmer av idrettslag og melder seg veldig ofte ut igjen. Spesielt er det få jenter i denne gruppen som er med i idretten.

AKTIVITETSGUIDE

Tromsø idrettsråd arbeider gjennom sitt inkluderingsarbeid, målrettet for at alle barn og unge skal ha en meningsfull fritid gjennom et aktivitets-tilbud i idretten. Et av virkemidlene er prosjektet aktivitetsguide. Målet er at alle barn i familier med lav inntekt skal få tilbud og hjelp til å delta i en idrettsaktivitet eller et idrettstilbud i kommunen gjennom å etablere aktivitetsguider.

En aktivitetsguide er en person som arbeider for å få barn i risikozonen inn i idrett som et nærmiljø-tiltak. Prosjektet har hatt stor suksess og vi håper det kan videreføres også når prosjektperioden er over i 2018. I tillegg er det utviklet en forelder-brosjyre som beskriver hvordan det er å være forelder til et barn som er med i en idrett. Der får foreldrene tips om hva som forventes og de oppfordres til å engasjere seg for på den måten selv å bli inkludert, for eksempel dugnad, felles transport og at det er en god arena for å bli kjent med andre folk med mer.

INKLUDERINGSSEMINAR

Årlig arrangeres det felles inkluderingsseminar for alle idrettslag i Tromsø. Gjennom erfaringsutveksling og dialog læres idrettslagene opp til å få til enda bedre inkludering.

TURBO

Tromsø kommune åpnet i samarbeid med NAV og frivillige fra Tromsø Røde Kors TURBO. På TURBO kan alle som trenger det låne tur- og fritidsutstyr gratis. Dette har vært en kjempesuksess med stadig økt besøk og utleie.

AKTIVITETSKORT

NAV og Kultur og idrett har utviklet et aktivitetskort som tilbyr 200 barn i lavinntektsfamilier i aldersgruppen 4-18 år mange forskjellige aktiviteter gratis.

Et eksempel er et besøk i Tromsø Alpinpark, svømming på Alfheim, en kveld på bowlingen osv. Kortet ble lansert i mars 2018 og vi har stor tro på at det vil være med på å få denne gruppen barn bedre inkludert i samfunnet.

7. Handlingsprogram 2018-2021

7.1 Ordinære anlegg

Tabellen under gir en oversikt over alle prioriterte og uprioriterte tiltak i Tromsø kommune i forbindelse med fordeling av spillemidlene.

Nr.	Anlegg Utbygger	Beskrivelse anlegg/sted	Estimerte kostnader	Status
1	Tromsøbadet, Tromsø kommune	Svømme- og badeanlegg Templarheimen	750''	Under bygging
2	Tromsøbadet klatrehall, Tromsø kommune	Klatrehall Templarheimen	40''	Under bygging
3	Skianlegg Templarheimen, Tromsø kommune	Nytt skistadion med løypetrase og skiskytter- anlegg, Templarheimen	37,5''	Oppstart vår 2018
4	Tromsø Alpinpark, Tromsø kommune	Kroken Alpin anlegg med snøproduksjonsanlegg og rehabilitering eksisterende anlegg	20''	Under bygging
5	Flerbrukshall Storelva, Tromsø kommune	Storelva idrettshall	105''	Utredes
6	TUIL arena 2, TUIL AS	Turn- og fotballhall Tromsdalen	75''	Utredes
7	Bjerkakerhallen AS, Tromsø Idrettslag (TIL)	Bjerkaker fotballhall	85''	Utredes
8	Tromsø Spektrum, Tromsø kommune	Friidretts-/flerbrukshall, Templarheimen		Utredes
9	Flerbrukshall Sørtromsøya, Tromsø kommune	Flerbrukshall		Utredes
10	Hall Sommerlyst skole, Tromsø kommune	Sommerlyst idrettshall	xx	Ferdig
11	Gyllenborghallen, Tromsø kommune	Renovering Gyllenborghallen	9,3''	Utredes
12	Fløyabanen, Fløya anlegg AS	Fløyabanen Rehabilitering lys	1,8''	Utredes
13	Fløyahallen, Fløya anlegg AS	Fløyahallen Rehabilitering lys	0,7''	Utredes
14	Kvaløysletta skilag	Snøproduksjonsanlegg Storelva	1,8''	Utredes
15	IF Fløya, Fløya Anlegg AS	Fløya flerbrukshall/sportell	109''	Utredes
16	Skarphallen, Skarphallen Eiendom AS	Bytte av kunstgress i Skarphallen	2,5''	Utredes
17	Bjørkmyra stadion, Skognes Omegn IL	Bjørkmyra kunstgressbane Ombygging av grusbane til kunstgressbane	6,8''	Utredes
18	Skarven idrettslag	Kunstgressbane, Sommarøy	7,7''	Utredes
19	Tromsdalen kunstisbane, Tromsø kommune	Tromsdalen kunstisbane utredning/rehabilitering/ alternativt nytt kunstisbanlegg		Utredes
20	Templarheimen skistadion, Tromsø skiskytterlag, Tromsø skiklubb langrenn	Fase 2: Templarheimen ski- og skiskytterarena, lysanlegg, snøproduksjon, vinter- og rulleskiløyper.	12-18''	Utredes
	Alfheim svømmehall, Tromsø kommune	Alfheim svømmehall rehabilitering klimaskall, teknisk mm	85''	Utredes

Nr.	Anlegg Utbygger	Beskrivelse anlegg/sted	Estimerte kostnader	Status
	Tromsdalen rideklubb	Tromsdalen ridehall	5''	Utredes
	Renovering hoppanlegg, Tromsø Skiklubb Hopp	Grønnåsen		Utredes
	Storelvahallen, Tromsø kommune	Storelvahallen Rehabilitering	3,7''	Utredes
	Krokenhallen, Tromsø kommune	Krokenhallen, rehabilitering	0,3''	Utredes
	Tromsø kommune	Skytebane		Utredes
	Flerbrukshall, Tromsø skøyteklubb m.fl.	Flerbrukshall for is-idretter	110''	Utredes
	Tromsø skøyteklubb, Multiidrettshall, Tromsø skøyteklubb m.fl.	Multiidrettshall	250-300''	Utredes
	Stakkevollan idrettshall, Tromsø kommune	Stakkevollan idrettshall rehabilitering	2,650''	Utredes
	Stakkevollan svømmehall, Tromsø kommune	Stakkevollan svømmebasseng rehabilitering	9,5''	Utredes
	Fotballhall, IF Ulfstind	Fotballhall med garderobeanlegg	22''	Utredes
	Stakkevollan kunstgressbane, Stakkevollan IF	Flomlys Stakkevollan kunstgressbane	1,5-2''	Utredes
	Tur sti, Tromsø kommune, Kroken og Omegn bydelsråd	Lys tursti, Kroken/ Lunheim	1,3''	Utredes
	Innendørs skytebane, Tromsø Pistolklubb	Utvidelse av skytebaneanlegg i Mellomveien 79	14''	Utredes
	Lysløype, Tromsø kommune/ Kroken og Omegn bydelsråd	Lysløype, Kroken	1''	Utredes
	Tromsø skiskytterlag og Tromsø skiklubb langrenn	Idrettshus, garderobe, Skihuset Templarheimen		Utredes
	Grønnåsen hoppanlegg, Tromsø skiklubb hopp	Skiheis, Grønnåsen		Utredes
	Grønnåsen hoppbanellegg, Tromsø skiklubb hopp	Snøproduksjonsanlegg, Grønnåsen		Utredes
	Grønnåsen hoppanlegg, Tromsø skiklubb hopp	Lysanlegg Grønnåsen		Utredes
	Tromsdalen skianlegg, TUIL Ski	Oppgradering skistua, Tromsdalen		Utredes
	Tromsdalen skistadion, TUIL Ski	Nytt skistadion i Tromsdalen inkl nytt s tart og målområde og tilhørende løypetraseer	Ukjent	Utredes
	Storelva skianlegg, Kvaløysletta skilag	Løypetrase fra Storelva til Åsland		Utredes
	Storelva skianlegg, Kvaløysletta skilag	Nytt skistadion m/hoppbakker Storelva	Skistadion 15-25'', hoppbakker 200''	Utredes
	Storelva skianlegg, Kvaløysletta skilag	Sammenbinding av lysløype Kaldfjord kirke - Storelva, over/undergang Kaldfjoreidet		Utredes
	Storelvahallen, Storelva Idrettspark AS	Skifte av kunstgress Storelvahallen	1,1''	Utredes
	Håkøybotn alpinanlegg, Arctic Center AS	Alpinanlegg i Håkøybotn v/Lille Blåmann	20-40''	Utredes
	Troms fotball v/Troms fotballkrets	Ny storhall for fotball i Tromsø, plassering uavklart	65''	Utredes
	Naust Sommarøya, Skarven idrettslag	Naust til 25-35 kajaker, Steinsvika Sommarøy	0,9''	Utredes
	Fotballbane Sommarøya, Skarven idrettslag	Treningssenter og rehabilitering av garderobe i klubbhuset	0,8''	Utredes
	Tromsø tennishall, Tromsø tennisklubb	Renovere og ombygge tennishallen, Templarheimen	5,7''	2017

Nr.	Anlegg Utbygger	Beskrivelse anlegg/sted	Estimerte kostnader	Status
	Fotballhall, Reinen IL	Trenings- og kampfhall for fotball, Reinen	28,9	Utredet, tidligst 2019
	Utendørs friidrettsanlegg, Tromsø kommune evt friidretten	Fullverdig 8-baners friidrettsanlegg, erstatning for Valhall	35-50	Utredet
	Flomlys, Stakkevollen IF	Flomlys Stakkevollen kunstgressbane	2	Utredet
	Curling hall, Boet Curlingklubb	Curlinghall, dedikert isflate til curling i flerbrukshall	5	Utredet
	Kunstgressbane, Hamna IL	Etablering av full 11'er bane i Hamna		Utredet
	Tromsø badmintonklubb	Interesse for ny flerbrukshall bak Fløyahallen	0	Utredet
	Tromsø håndballklubb	Flerbrukshall og bydelsanlegg		Utredet
	Tromsø Modellbilkubb	Utendørs modellbilbane	30	Utredet
	Bravo HK	Ny håndballhall Tromsdalen	?	Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/tursti Skjelnan-Movika		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/tursti Turistveien		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/tursti Fløya		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/tursti Aksla		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/tursti. Skibrua-Hamna/Nordspissen		Utredet
	Tromsø kommune	Aktivitets- og friluftspark i bydelene Kroken, Tromsdalen Storelva		Utredet
	Tromsø kommune	Friluftstoletter ved utfartssteder: Charlottenlund, Telegrafbukta, Rundvannet, Steinsvika m.fl		Utredet
	Tromsø kommune	Opprustning og tilrettelegging Fjellheisplatået		Utredet
	Tromsø kommune	Rehabilitering lysanlegg; bytte ut lys i lysløypene til bedre og mer driftssikre lys med jordkabel og LED		Utredet
	Tromsø kommune	Anlegge nye turveier med lysanlegg i byens markaområder		Utredet
	Tromsø kommune	Ruste opp Alfheimparken		Utredet
	Tromsø kommune	Ruste opp Kongsparken		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/turvei med lysanlegg, Solmyra-Solneset		Utredet
	Tromsø kommune	Lysløype/turvei med lysanlegg, Solneset-Mortensnes		Utredet
	Tromsø kommune	Fjærestei Kvaløysletta		Utredet
	Tromsø kommune	Snarveier i bydelene – opparbeiding og lys		Utredet
	Tromsø kommune	Grusbaner til kunstgressbaner ved skoler		Utredet
	Tromsø kommune	Ishavsbyen flerbrukshall; Breivika		Utredet
	FAU Stakkevollen skole	Gymsal Stakkevollen skole		Utredet
	DanceLab Team	Dansens hus Tromsø, Tromsø sentrum, Vestregata 27-31		Utredet
	Treningshall, Tromsø bryteklubb	Treningsrom m/tilgang til garderobes og lager		Utredet
	Krokelvdalen idrettslag	Overbygg kunstgressbanen i Krokelvdalen	56	Utredet
	Ishavskystens friluftsråd	Restaurere og bygge dagsturhytte på Kaldslettstien, Solligården.	3,5	Utredet
	Ishavskystens friluftsråd	Turkartpakke som dekker hele kommunen	3,3	2018 Tar flere år
	Ishavskystens friluftsråd	Merke stier på Kvaløya og fastlandet	1,5	2018
	Silja Sundsfjord	Utendørs og innendørs parkourpark. Innendørs beliggenhet i Fløyahallen, utendørs ukjent beliggenhet.	0,6	Utredet
	Tromsø Golfklubb	Renovering/universell tilpasning av golfbane		Utredet

7.2 Nærmiljøanlegg

OVERSIKT OVER IDRETTS- OG FRILUFTSANLEGG I PERIODEN 2018-2021

Tabellen under gir en oversikt over alle tiltak i Tromsø kommune i forbindelse med fordeling av spillemidlene. Kostnadene estimerte og ikke endelige.

7. Handlingsprogram 2018-2021

Nr.	Anlegg Utbygger	Beskrivelse anlegg/sted	Estimerte kostnader	Status
	Tromsø kommune	Sommerlyst skoleanlegg	0,4''	
	Innlandet utviklingslag/ Bygdelaget Samhold	Sandvika nærmiljøanlegg	Ikke avklart	Oppstart 2018-2021
	Brensholmen/ Sommarøy utviklingslag	Klopping av turstier og utplassering av toalett	0,3''	Utredes
	IL Blåmann	Utvidelse av Blåmann skatepark	1-1,5''	Utredes
	Skarven IL	Utendørs basketbane	0,3''	Utredes
	Skarven IL og Hillesøy velforening	Skøytebane vinterstid, barnehagen på Sommarøy	0,3''	Utredes
	Skarven idrettslag	Tuftepark, Stensvika Sommarøy	0,3''	Utredes
	Stiftelsen Holt læringstun	Lærings- og aktivitetspark, Holtveien/Holtmarka	?	Utredes
	Kroken og omegn bydelsråd eller annen	Tuftepark, Kroken	0,3''	Utredes
	Kvaløysletta skilag	Parkanlegg/aktivitetspark, nord for Storelva		Utredes
	Kvaløysletta skilag	Areal sør for skistadion, lekeparksanlegg		Utredes
	Tromsø kommune	Skoleanlegg, Borgtun skole	11''	Under bygging
	Tromsø kommune	Skoleanlegg, Kroken skole	11''	Bygges 2019
	Tromsø kommune	Skoleanlegg, Grønnåsen skole	11''	Bygges 2020
	Tromsø kommune	Skoleanlegg, Sandnessund skole	11''	Bygges 2021
	Tromsø kommune	Tomasjord park nærmiljø/bydelspark	4.''	Bygges 2018/2019?
	Tromsø kommune	Mindre opprustninger uterom ved skoler*	1'' årlig	
	Tromsø kommune	Skoleanlegg, Borgtun skolen	11''	Bygges 2018
	Tromsø kommune og Gjensidigestiftelsen	Kroken nærmiljøanlegg, Kroken ungdomsskole		Utredes
	Treningsparker i bydelene, Tromsø kommune	Tromsdalen, Storelva, Kroken		Utredes
	Rulleparker bydelene, Tromsø kommune	Tromsdalen, Storelva, Kroken		Utredes
	Tromsø kommune	Pumptracks bydelene: Tromsdalen, Storelva, Kroken		Utredes
	Tromsø kommune	Skilte turstier og utforme informasjonstavler		Utredes
	Tromsø kommune	Hundeparker bydelene		Utredes
	Tromsø kommune	Opparbeide småbåt- og kajakkutsett i bydelene og distriktene		Utredes
	Tromsø kommune	Discgolfbaner		Utredes
	Silja Sundsfjord	Lokale og utstyr for parkouraktivitet innendørs og utendørs lokale	0,6'' + husleie	Utredes
	Arnestedet	Einerhagen strøkslekeplass	10''	Utredes

Begrepsavklaringer

Begrepene er hentet fra St.meld.nr.14 (1999-2000) "IDRETTLIVET I ENDRING" og fra St.meld.nr.40 (1986-87) "OM FRILUFTSLIVET" og St.meld.nr.41 (1991-92) "OM IDRETTE – FOLKEBEVEGELSE OG FOLKEFORLYSTELSE", St.meld.nr.8 (1999-2000) "REGJERINGENS MILJØPOLITIKK OG MILJØ-TILSTAND" og St.meld.nr.16 (2003) "RESEPT FOR ET SUNNERE NORGE".

Friluftsliv: Friluftsliv blir i St.meld.nr. 40 (1986-87) definert som "opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse". Kulturdepartementet har valgt å la friluftsliv inngå i begrepet fysisk aktivitet.

Idrett: Idrett blir i St.melding nr.41 (1991-92) Om idretten – folkebevegelse og folkeforlystelse, definert som "aktiviteter som i stor grad utøves i fritiden og der kroppsstillinger og bevegelser er sentrale element". Idrett dreier seg om kroppsutfoldelse, som skiller seg fra kroppsbruk i arbeid og i hverdagslige gjøremål. Det er snakk om "frivillig" kroppsutfoldelse der ferdigheter, prestasjoner og glede står sentralt.

Folkehelsearbeid: Det å fremme, bevare og gjenvinne helse, sunnhet og trivsel, ved å ta hensyn til individuelle forskjeller og ferdigheter.

Fysisk aktivitet: I handlingsplanen er fysisk aktivitet forstått som en kobling mellom lek, idrett og friluftsliv hvor all aktivitet og forflyttelse i hovedsak skjer ved bruk av egen muskelkraft. Idrett og friluftsliv tilpasset spesielle behov: Idrett og friluftsliv tilrettelagt for personer som på grunn av en funksjonshemming av fysisk, psykisk eller sosial art krever spesiell tilrettelegging.

Helse: I WHO sin erklæring er helse definert som "ikke bare fravær av sykdom, men fullstendig legemlig, psykisk og sosialt velvære".

Mosjon: Mosjonen blir i handlingsplanen definert som fysisk aktivitet som fokuserer på helse/fysisk form, adspredelse og som ikke er konkurranse.

Idrettsanlegg: Alle anlegg som er spesielt tilrettelagt for utøvelse av en/flere idrett(er). Departementet opererer med følgende klassifisering i henhold til spillemiddelfordelingen: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og rehabilitering av anlegg

Flerbruksanlegg: Anlegg hvor det kan utøves ulike aktiviteter både sommer og vinter.

Idrettspark: Stort område med ulike utendørs og innendørs idrettsanlegg som benytter seg av den samme infrastrukturen.

Nærmiljøanlegg: Anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert aktivitet, i tilknytning til bo- og/ eller oppholdsområder. Områdene skal være fritt allment tilgjengelig, primært for barn og ungdom. Nærmiljøanlegg kan lokaliseres i tilknytning til et skoleanlegg og/eller idrettsanlegg. Ved samlokalisering med idrettsanlegg skal anlegget være for egenorganisert fysisk aktivitet. De skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til organisert idrettslig aktivitet, eller konkurranseaktivitet.

Ordinære anlegg: Tilskuddsberettigede anlegg som fremgår av "Forskrifter og bestemmelser om stønad av spillemidlene til anlegg for idrett og friluftsliv". De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

Rehabilitering av anlegg: Istandsetting av et anlegg som skal gi en vesentlig funksjonell og bruksmessig standardheving i forhold til dagens situasjon. Rehabilitering kan bety å tilpasse det til nye funksjoner og bruksområder.

Friluftsområder: Store, ofte uregulerte, deler av utmark som omfattes av allemannsretten. Det er ikke krav om parkmessig opparbeidelse, kun tilrettelegging for funksjon og bruk. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I reguleringsammenheng kan friluftsområder avsettes til spesialområder for friluftsliv (jmfr.Pbl.§25, nr.6).

Friområder: Avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen. Kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser. I reguleringsammenheng er friområder en egen kategori (jmfr.Pbl.§ 25, nr.4).

Grønnstruktur: Alt areal hvor det vokser vegetasjon.

Offentlig grønnstruktur: De arealer kommunen har i sin forvaltning, hvor det vokser vegetasjon. Områder som etter plan- og bygningsloven er gitt reguleringsformål "friområde", med underformål park, turvei, skiløype, lek, badeplass eller idrett/sport.

Arealplan: Plan for hvordan grunn i et nærmere avgrenset område skal utnyttes. Arealplaner viser hvordan hus, veier, skoler m.m. skal ligge.

Allemannsretten: Retten til fri ferdsel, opphold og aktivitet i utmark. Se for øvrig Friluftslivloven.

Revidering/revisjon: En fullstendig saksbehandling, etter plan- og bygningslovens §20-5, med sluttbehandling i kommunestyret. Vesentlige endringer av planen skal behandles på samme måte som revidering av planen. Utføres minimum hvert 4. år.

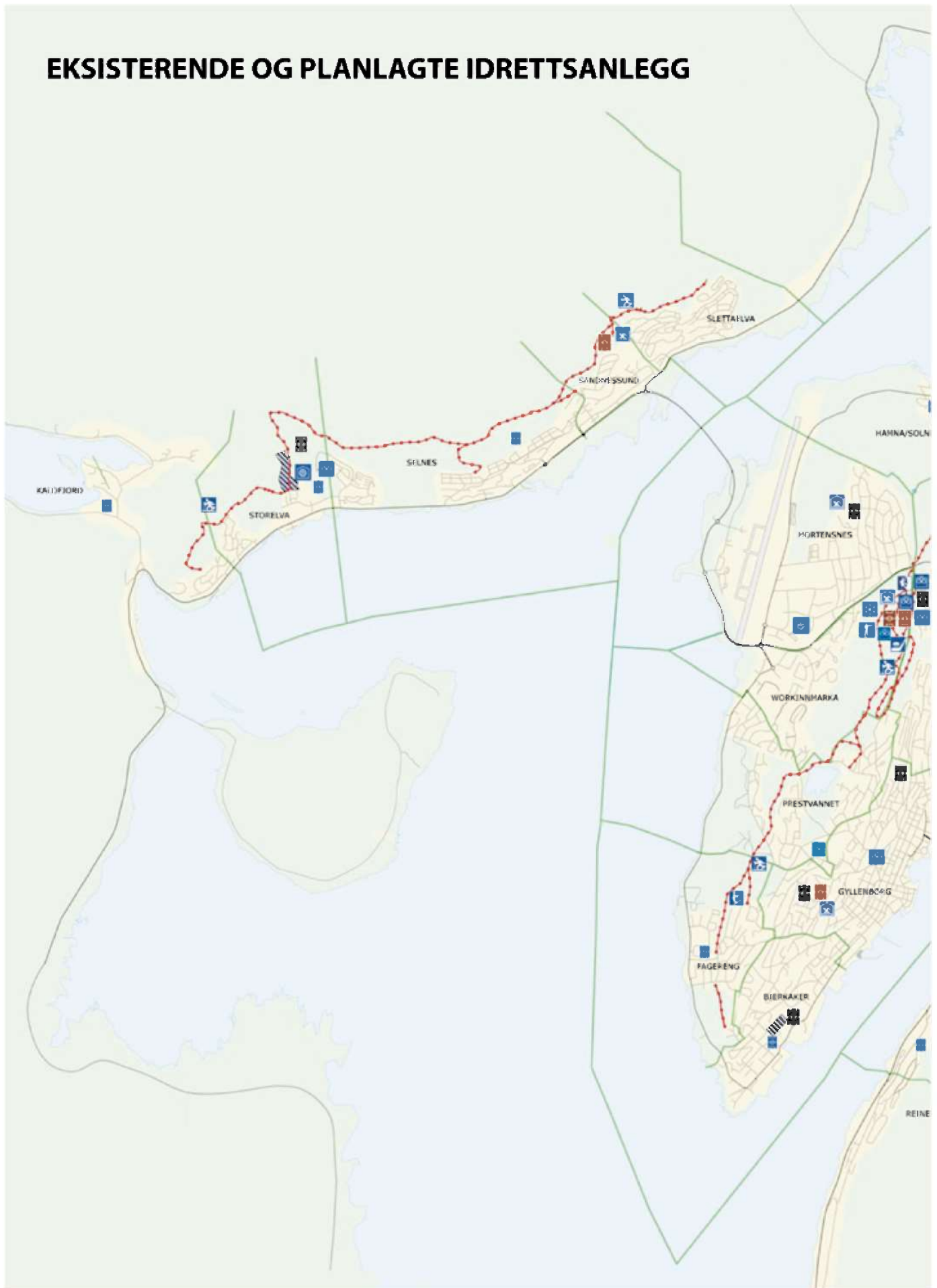
Rullering: Mindre vesentlige endringer av handlingsprogrammet. (Handlingsplan blir benyttet som begrep i planen for at det ikke skal forveksles med budsjettet). Så lenge rullering kun medfører endringer på prioriteringslisten av allerede oppsatte anlegg (og ikke vesentlige endringer for øvrig) aksepterer departementet at den politiske behandlingen delegeres til et hovedutvalg. Idrettsråd og andre involverte parter i kommunen bør få handlingsplanen til uttalelse.

Vedlegg 1

Kommunedelplanen bygger på følgende sentrale føringer:

- Stortingsmelding nr. 8 (1999-2000) «Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand».
- Stortingsmelding nr. 14 (1999-2000) «Idrettslivet i endring».
- Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) «Friluftsliv – en veg til høyere livskvalitet».
- Stortingsmelding nr. 23 (2001-2002) «Bedre miljø i byer og tettsteder».
- Stortingsmelding nr. 16 (2002-2003) «Respekt for et sunnere Norge – Folkehelsepolitikken».
- Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) «Frivillighet for alle».
- Stortingsmelding nr. 26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen.»
- Stortingmelding nr 19 (2014-2015) «Melding til Stortinget, Folkehelsemeldingen, mestring og muligheter»
- Stortingsmelding nr 18 (2015-2016) «Melding til Stortinget. Friluftsliv, natur som kilde til helse og livskvalitet»
- Departementene: «Sammen for fysisk aktivitet – Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009».
- Helsedirektoratet: «Folkehelseloven (2011)».
- Helsedirektoratet: «Fysisk inaktive voksne i Norge (2009)».
- Miljøverndepartementet: «Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv».
- Nasjonal plan for friluftsliv, vilt og innenlandsfisk 2014-2025
- Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2026
- Kommuneplanens arealdel 2019-2026
- Kommuneplanstrategi 2016-2019
- Økonomiplan 2017-2020
- Levekårsundersøkelsen 2012
- Folkehelseoversikten 2016
- Tromsø kommunes arrangementsstrategi 2017

EKSISTERENDE OG PLANLAGTE IDRETTSANLEGG

Kommuneplanens arealdel 2011 - 2022
Byområdet og bynære soner

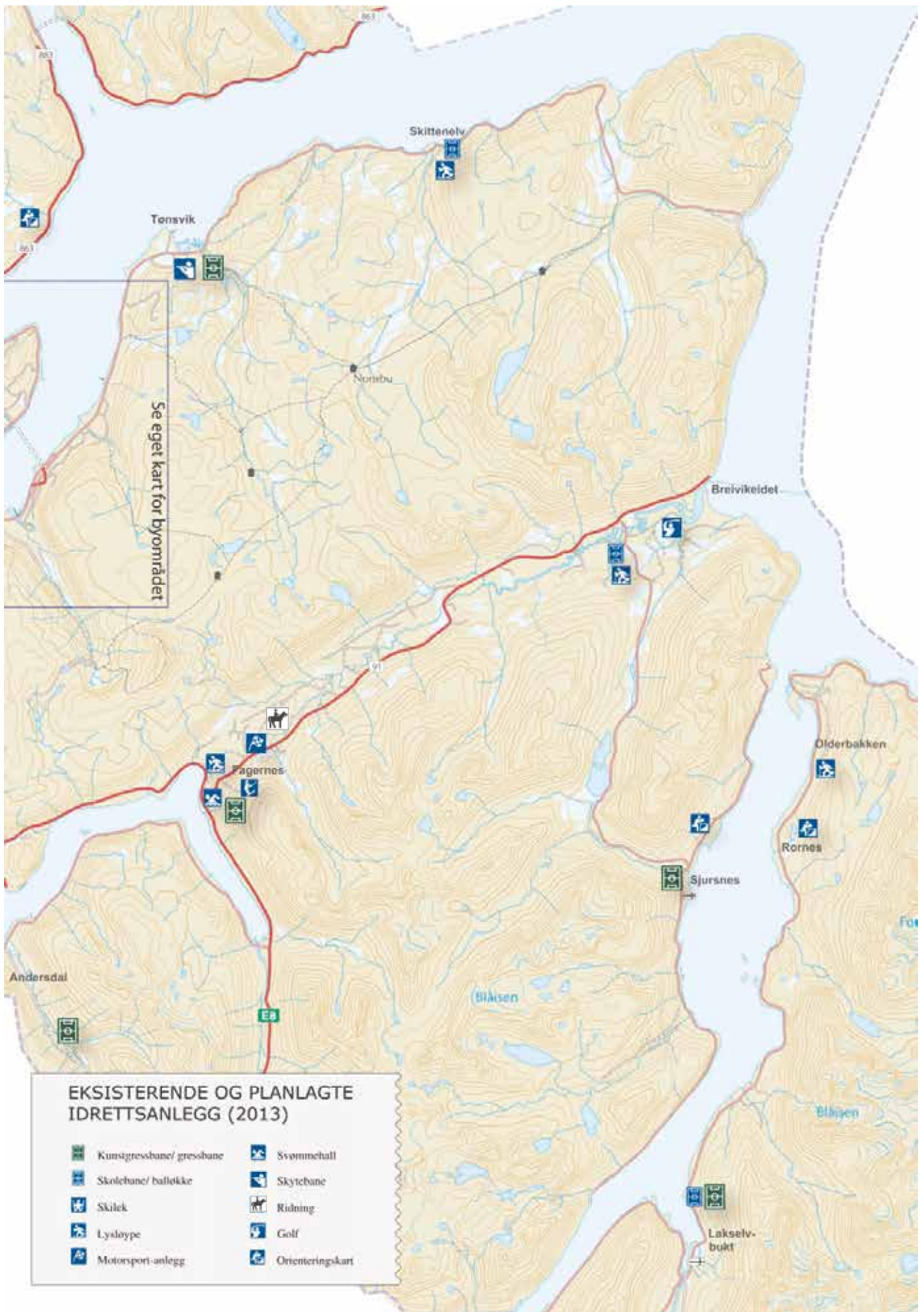
TEMAKART IDRETT Eksisterende idrettsanlegg

(Nærmiljøanlegg er ikke med i oversikten)

- Grusbane
- Kunstgressbane/ gressbane
- Skolebane/ ballbinge
- Lysløyper og konkurranseløyper
- Skistadion
- Hoppanlegg
- Alpinanlegg
- Skiskytteranlegg
- Idrettshall
- Fotballhall
- Tennishall
- Svømmehall, skolebasseng
- Klatreanlegg
- Kunstisbane
- Ishockey
- Fiskepark
- Badeanlegg
- Lysløyper og konkurranseløyper
- Kommunal eiendom regulert til idrettsformål
- Skolekretsgrenser

Kultur og Idrett/Byutvikling, 28.11.13

EKSISTERENDE OG PLANLAGTE IDRETTSANLEGG (2013)

Kunstgressbane/ gressbane	Idrettshall
Skolebane/ ballbenge	Svømmehall
Lysløype	Skytebane
Orienteringskart	Skatepark

Sammen for et varmt
og livskraftig Tromsø